

АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН

1 К У Р С 1 С Е М Е С Т Р

ПСИХОЛОГІЯ. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Викладач: професор Крейдун Надія Петрівна.

Передумови вивчення: загальноосвітній курс навчання у середніх навчальних закладах.

Мета курсу: аналіз змісту професійної діяльності; визначення місця професійної психологічної діяльності в сучасному суспільстві.

Завдання:

1. Аналіз теоретичних поглядів на соціально-психологічні проблеми сучасного суспільства.
2. Визначення та аналіз категорії «професія».
3. Аналіз принципів класифікації сучасних професій.
4. Аналіз принципів класифікації галузей сучасної психології.
5. Визначення етичних принципів професійної психологічної діяльності.
6. Аналіз професіограми практичної діяльності психолога.
7. Визначення місця психолога у вирішенні сучасних соціальних проблем суспільства

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: визначення поняття «професія»; принципи класифікації професій; галузі сучасної психології; принципи побудови професіографії у різних галузях; коло проблем, які вирішуються сучасними психологами;

вміти: визначати коло проблем, що досліджуються сучасними психологами; складати професіограму різних професій; визначати принципи побудови сучасних психологічних досліджень.

Опис дисципліни: психологічні аспекти вибору майбутньої професії. Вплив референтного оточення та суспільні чинники вибору професії. Класифікація професій. Здібності як фактор вибору професії. Практична психологія. Галузі сучасної психології. Професіограма. Принципи побудови професіограми. Етичні аспекти практичної психологічної діяльності. Поняття професійного відбору. Принципи професійного відбору, психологія профвідбору. Практична етика та практична психологія як професійна діяльність. Модель професійної діяльності сучасного психолога. Суспільно-соціальні чинники завдання на діяльність практичного психолога.

Форма організації контролю: реферативні роботи, залік.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Поліванова Олена Євгенівна.

Передумови вивчення: цей модуль є першим модулем психологічного циклу. Паралельно з ним можна починати експериментальну психологію та філософію.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про психологію як науку, про основні підходи до вивчення психологічної реальності.

Завдання: дати загальні уявлення про психологію як науку, про основні підходи до вивчення психологічної реальності; ознайомити з еволюційним та історичним вступом до психології, дати загальну характеристику пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, задачі та можливості психології як науки;
- підходи до виникнення і розвитку психіки в філогенезі;
- основні підходи до вивчення психологічних явищ;
- загальну характеристику пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

вміти:

- орієнтуватися у навчальній літературі;
- аналізувати психічні явища з точки зору різних підходів;
- співвідносити та знаходити зв'язки між різними напрямками психології.

Опис дисципліни: модуль розрахований на те, щоб дати студентам загальне уявлення про психологію як науку, про основні підходи до вивчення психологічної реальності. Дати загальну характеристику пізнавальних та емоційно-вольових процесів. Ознайомити з еволюційним вступом до психології

Форми організації контролю: семінарські заняття, контрольні роботи, ректорська контрольна робота, іспит.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. НЕЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ

Викладач: доцент Мельник Інна Михайлівна.

Передумови вивчення: загальна психологія (методи психології).

Мета: ознайомити студентів першого курсу із загальними принципами проведення психологічного дослідження з використанням класичних (неекспериментальних) методів.

Завдання: на лекціях викладаються основні теоретичні положення й актуальні проблеми експериментальної психології. На практичних заняттях опрацьовуються практичні питання за темами, викладеними на лекціях, з метою формування навичок роботи, що необхідні для подальшої професійної діяльності.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття, принципи та методи практичної роботи психолога;
- характеристики науково-практичного дослідження, його основні етапи;
- основні напрямки роботи психолога;
- етику поведінки психолога-професіонала;
- основні принципи професійного спілкування;

вміти:

- вести спостереження за однією або за групою людей;
- встановлювати емоційно позитивний контакт з людиною;
- розробляти програму опитувальної роботи;
- проводити самостійно анкетування та інтерв'ю;
- аналізувати та описувати результати самостійно проведеного спостереження та опитування.

Опис дисципліни: вступ до практичної психології. Загальні напрямки дослідження у роботі психолога. Деонтологія у практичній роботі психолога. Характеристика класичних методів психології. Неекспериментальні методи: спостереження, опитування, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, біографічні методи. Техніка їх проведення та аналіз результатів.

Форма організації контролю: письмовий залік.

1 К У Р С
2 С Е М Е С Т Р

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Викладач: професор Дусавицький Олександр Костянтинович.

Передумови вивчення: загальна психологія, вступ до психології.

Мета курсу: ознайомлення студентів із основними зарубіжними та вітчизняними теоріями особистості.

Завдання: дати загальні уявлення про психологію особистості; ознайомити з основними психологічними теоріями особистості, дати загальну характеристику сучасних теорій особистості.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, принципи та структуру курсу психологія особистості;
- основні психологічні теорії особистості;
- сучасний стан теорій особистості.

вміти:

- орієнтуватися в літературі з психології особистості;
- проводити аналіз виникнення теорії особистості та її основні характеристики;
- застосовувати методи вивчення особистості для вирішення конкретних питань;
- застосовувати ті дані теорії особистості, які відповідають сучасним умовам життя.

Опис дисципліни: Розглядається поняття особистості у психології. Аналізуються основні компоненти теорії особистості, подаються загальні критерії оцінки теорії особистості. Розглядаються теорії особистості в зарубіжній психології, такі як класичний психоаналіз, перегляд психодинамічного напрямку, еґо-психологія, диспозиційний напрямок у теоріях особистості, гуманістична і трансперсональна психологія. Подаються основні положення вітчизняних теорій особистості.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПІЗНАВАЛЬНІ ПРОЦЕСИ

Викладач: доцент Жорник Євген Васильович.

Передумови вивчення: фізіологія ВВД, вступ до психології, психологічний практикум

Мета: подальше вивчення основних загальнопсихологічних положень відносно механізмів, закономірностей перебігу та властивостей пізнавальних процесів та формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи з класичними літературними джерелами з загальної психології.

Завдання: розглянути основні закономірності, механізми та характеристики пізнавальних процесів, особливості функціонування цілісної системи пізнавальної діяльності та її психофізіологічні основи, а також питання експериментального вивчення даного аспекту психічної реальності.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- закономірності, механізми та характеристики пізнавальної діяльності;
- методи аналізу пізнавальної діяльності;
- методичні основи вивчення відчуття, сприйняття, пам'яті, мислення, уяви та уваги;
- теоретичні проблеми вивчення пізнавальних процесів;
- основні теоретичні напрями вивчення пізнавальних процесів;

вміти:

- практично використовувати методи аналізу пізнавальної діяльності;
- здійснювати психологічний аналіз відчуття, сприйняття, пам'яті, мислення, уяви та уваги;
- робити функціонально-структурний аналіз окремих пізнавальних процесів.

Опис дисципліни: вивчення основних загальнопсихологічних положень відносно механізмів, закономірностей перебігу та властивостей пізнавальних процесів та формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи з класичними літературними джерелами з загальної психології.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: старший викладач Яновська Світлана Германівна.

Передумови вивчення: загальна психологія (пізнавальні процеси), математичні методи в психології.

Мета та завдання курсу: Навчальна дисципліна “Експериментальна психологія” призначена для підготовки психологів з метою засвоєння психологічних знань з історії розвитку та становлення експериментальної психології; орієнтації в сучасних засобах організації експериментального дослідження; опанування класичними та сучасними психофізичними методиками.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- основні поняття, принципи та методи експериментальної психології;
- характеристику наукового дослідження, його основні етапи;
- заходи реалізації різноманітних схем психологічного дослідження;
- основні характеристики психологічного експериментування;
- характеристики ідеального дослідження;
- засоби оцінки та планування експериментального дослідження;

вміти:

- використовувати заходи реалізації різноманітних схем психологічного дослідження;
- планувати та проводити експериментальні дослідження;
- аналізувати результати дослідження відповідно з нормативами наукового мислення.

Опис дисципліни: Наукове дослідження та його принципи, гіпотеза та її види, психологічний експеримент як сумісна праця досліджуваного та експериментатора, типи експериментальних ситуацій, рекомендації з організації експериментального спілкування, етапи експериментального дослідження, планування експерименту та фактори, що порушують валідність, незалежна, залежна та зовнішні змінні, їх види та відносини поміж ними, експериментальна вибірка та засоби її формування, теорія психологічних вимірювань, типи шкал, шкали бальних оцінок та проблеми, пов'язані з їх будованням.

Форми організації контролю: письмовий іспит.

ПОРІВНЯЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ЗООПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Фролова Є.В.

Мета - вивчення закономірностей розвитку та еволюції психічного відображення на тваринному рівні, походження та розвиток психічних процесів в онто- та філогенезі у порівняльному аспекті з людиною.

Завдання:

- надати уявлення про походження та еволюцію психіки;
- охарактеризувати психічну діяльність тварин;
- здійснити порівняльний аналіз психіки й поведінки тварин та людини.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- уявлення про походження та еволюцію психіки;
- загальну характеристику психічної діяльності тварин: інстинктивна поведінка, імпринтинг, навчання, елементарне мислення;
- механізми комунікації тварин та передісторію виникнення людської мови;
- характеристику інтелекту тварин у порівняльному аспекті з людиною;

вміти:

- аналізувати виявлення психічної діяльності тварин та людини;
- використовувати отримані знання у повсякденному житті: дресирування домашніх тварин, тощо.

Опис дисципліни: Історія розвитку зоопсихології. Методи досліджень у порівняльній психології. Проблема виникнення та еволюції психіки. Загальна характеристика психічної діяльності тварин. Мислення тварин. Розвиток психіки в онтогенезі тварин. Поведінка тварин у порівняльному аспекті з людиною. Передумови виникнення свідомості людини.

Форма організації контролю: письмовий залік.

2 К У Р С 3 С Е М Е С Т Р

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКУМ З ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Невоснна Олена Анатоліївна.

Передумови вивчення: загальна психологія. Психологія пізнавальних процесів.

Мета курсу: вивчення основних характеристик уваги, пам'яті, мислення та методів дослідження вищезначених процесів.

Завдання: ознайомленням студентів із психологічними методами дослідження та характеристиками уваги, пам'яті, мислення, інтелекту, опанування цими методами під час проведення лабораторних занять, при виконанні самостійної роботи студента.

Після вивчення дисципліни «Експериментальна психологія та практикум з психології» студенти повинні:

знати:

- основні етапи, ознаки та вимоги до наукового експериментального дослідження;
- механізми розвитку пізнавальної сфери особистості з обґрунтуванням цих механізмів знаннями про відповідні методи їх дослідження;
- основні терміни та поняття експериментальної психології пізнавальних процесів на рівні відтворювання, призначення та їх використання у професійній діяльності;
- проблеми експериментальної психології та шляхи їх вирішення класичними та сучасними методами дослідження;
- шляхи розвитку пізнавальної сфери особистості;

вміти:

- методично вірно ставити та проводити експеримент;
- вільно орієнтуватися в методах дослідження основних характеристик пізнавальної сфери та інтелекту;
- уміло аналізувати та узагальнювати результати експерименту та спостереження.

Опис дисципліни: Основні ознаки наукового експериментального дослідження. Вимоги до експериментальних методів. Поняття й основні категорії уваги. Види неуважності. Шляхи розвитку уваги. Основні категорії мнемічних процесів. Переробка інформації в пам'яті. Феномени пам'яті. Засоби управління пам'яттю. Стадії становлення мислення. Стадії розумового процесу. Основи тестування інтелекту та мислення. Тести інтелекту.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Гімаєва Юлія Азгатівна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія, експериментальна психологія.

Мета курсу: підготовка фахівців у галузі психології віку і вікового розвитку.

Завдання:

- ознайомлення з історією та сучасними концепціями вікової психології;
- розкриття основних понять вікової психології;
- ознайомлення з основними вітчизняними та зарубіжними підходами до розуміння чинників, закономірностей та критеріїв періодизації психічного розвитку в онтогенезі,
- характеристика структури віку та вікових особливостей психічного розвитку, притаманних дитячим та перехідним віковим періодам життя людини.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- основні поняття, принципи, методи та закони вікової психології;
- особливості розвитку психіки людини у немовлячому, ранньому, дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці;
- сучасні концепції вікової психології: культурно-історичну Л.С.Виготського, вікової періодизації Д.Б.Ельконіна, епістемологічну Ж.Піаже, епігенетичну Е.Еріксона;

вміти:

- вільно орієнтуватися у науковій літературі з вікової психології та розуміти її зміст;
- застосовувати знання вікової психології для аналізу конкретних проблем вікового розвитку конкретної людини;
- проводити загальноосвітню роботу з батьками, вчителями, вихователями, роз'яснюючи їм основні положення вікової психології;
- застосовувати знання вікової психології у навчально-виховній роботі та спілкуванні з дітьми різного віку та студентами.

Опис дисципліни: предмет, завдання, методи вікової психології. Основні зарубіжні напрямки вікової психології. Розвиток вітчизняної вікової психології. Співвідношення процесів навчання, виховання й розвитку. Проблема періодизації психічного розвитку. Основні теорії. Характеристики періодів психічного розвитку людини: немовляцтво, раннє дитинство, дошкільне дитинство, молодший шкільний вік, підлітковий вік, юність.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ: ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ

Викладач: професор Крейдун Надія Петрівна.

Передумови вивчення: вступ до психології, психологія особистості.

Мета курсу: визначення детермінант активності особистості та особливостей емоційно-вольових аспектів у структурі особистості.

Завдання:

1. Аналіз емоційних аспектів у структурі особистості та життєдіяльності людини.
2. Теоретико-методологічний аналіз категорії “емоція” в історичному аспекті. Аналіз сучасних теоретичних та експериментальних досліджень емоційних процесів та станів.
3. Аналіз категорії “воля” в психології.
4. Розуміння сучасних прикладних аспектів емоційно-вольової регуляції поведінки особистості.
5. Аналіз детермінант активності особистості.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- класичні та сучасні теорії емоційно-вольової регуляції поведінки, класичні та сучасні підходи до аналізу проблеми детермінант активності особистості;
- основні дефініції категорій “емоції”, “переживання”, “почуття”, “воля”, “потреба”, “мотив”, “мотивація”, “мета”, “цілепокладання”, “рефлексія”, “активність”, “діяльність”;
- основні підходи до вивчення проблеми волі у психології; різницю у категоріях “мотив” та “мотивація”;
- підходи до формування вольових якостей особистості; основні експериментальні підходи до вивчення емоцій, волі, детермінант активності особистості;
- різницю між поняттями “емоція-почуття-емоційність”;
- різницю між довільними, імпульсивними та вольовими діями;

вміти:

- теоретично обґрунтувати і подати власне визначення категорій “емоція”, “воля”, “мотивація”, “емоційність”, “емоційний стан”;
- теоретично обґрунтувати і скласти власну програму експериментального дослідження емоцій та вольових процесів особистості;
- надавати консультативну допомогу у корекції порушень емоційно-вольової регуляції поведінки.

Опис дисципліни: Загальна характеристика емоційних явищ. Класифікація емоцій. Функції емоцій. Співвідношення понять “відображення”, “переживання”, “емоції”.

Прикладні аспекти психології емоцій. Основні напрямки експериментального дослідження емоцій. Онтогенетичний розвиток емоційної сфери особистості. Емоційність як особистісна властивість. Детермінанти активності особистості. Воля як вища психічна функція. Проблема волі у психології. Специфіка та феноменологія вольових дій.

Прикладні аспекти психології волі. Вольові якості особистості.

Форма організації контролю: семінари, модульний контроль, проміжні контрольні роботи, іспит.

ФІЛОСОФІЯ

Викладач: старший викладач Шильман Михайло Євгенович.

Передумови вивчення: всесвітня історія, загальне релігієзнавство, базові культурологічні знання.

Мета курсу: дати уявлення про специфіку філософії як форми вільного мислення.

Завдання: ознайомити студентів з історією філософської думки, основними філософськими поняттями, концептами, системами і персоналіями; проілюструвати фундаментальність філософських питань і невичерпність тем, що панують у спеціальних філософських дисциплінах; акцентувати значимість філософського надбання для сучасної культури.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основний зміст усіх розділів, напрямки і основні стани розвитку історії східноєвропейської філософії;
- сучасні тенденції розвитку філософської думки;

вміти:

- використовувати основні філософські терміни;
- опанувати філософську літературу;
- ставити філософського рівня питання, висвітлювати їх в рефератах, виступах на семінарах, доповідях та науково-студентських конференціях;
- формувати самостійний стиль мислення і власну світоглядну позицію;
- толерантно ставитись до сучасного різноманіття поглядів на людину і світ.

Опис дисципліни: розглядаються основні поняття та концепти західноєвропейської філософії. Аналізуються погляди найбільш вагомих філософських вчень, шкіл та напрямків. Акцентуються та розкриваються традиційні та сучасні філософські теми. Демонструються способи, методи та підходи до розв'язання фундаментальних питань, щодо буття людини, функціонування соціуму та перипетій історії.

Форма організації контролю: контрольні модульні завдання, письмовий іспит.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Викладач: доцент Луценко Олена Львівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, фізіологія ВНД, еволюція нервової системи, експериментальна психологія.

Мета курсу: розуміння закономірностей функціонування психофізіологічної реальності, яка є базою усіх психологічних процесів, властивостей та станів.

Завдання: 1) ознайомлення з методами психофізіологічних досліджень як засобами об'єктивного вивчення психіки; 2) розуміння фізіологічного забезпечення психічних явищ на системному, анатомічному, клітинному і молекулярному рівнях; 3) оволодіння прикладними знаннями з психофізіології, зокрема принципам детекції брехні та психокорекції і реабілітації за допомогою біологічного зворотного зв'язку; 4) підготовка студентів до кращого розуміння інших психологічних дисциплін, у яких застосовуються психофізіологічні поняття та терміни, зокрема, до вивчення загальної психології, психофізики, експериментальної психології, нейропсихології, патопсихології, психології праці, психології спорту тощо.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- специфіку психофізіології як міждисциплінарної галузі, методи психофізіологічних досліджень, анатомічну, фізіологічну і функціональну організацію вищих психічних функцій, станів, мотивації і емоцій, свідомості та підсвідомого;

вміти:

- працювати з реабілітаційним психофізіологічним комплексом для тренінгів з біологічним зворотним зв'язком, розробляти плани психофізіологічних досліджень, нові сценарії тренінгів з біологічним зворотним зв'язком, інтерпретувати психологічну інформацію на базі відомих психофізіологічних закономірностей та механізмів.

Опис дисципліни: Предмет психофізіології. Методи психофізіологічних досліджень. Біологічний зворотний зв'язок. Психофізіологія мотивації та емоцій.

Психофізіологія уваги. Інформаційні психофізіологічні системи:

- психофізіологія сенсорики і перцепції;
- психофізіологія пам'яті;
- психофізіологія свідомості;
- психофізіологія підсвідомого;
- психофізіологія мислення і мови.

Форма організації контролю: залік.

2 К У Р С
4 С Е М Е С Т Р

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Невоєнна Олена Анатоліївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія пізнавальних процесів і особистості, вікова психологія.

Мета курсу: засвоєння аналітичного підходу до вивчення сучасних та класичних концепцій навчання та виховання особистості.

Завдання: курсу пов'язані з ознайомленням студентів із класичними та сучасними теоріями навчання та виховання, та методичними підходами проблем педагогічної психології, а саме вивчення механізму впливу навчання та виховання на розвиток особистості, механізму засвоєння соціокультурного досвіду, визначення пріоритетів засвоєння знань і т.і.

В результаті вивчення дисципліни «Педагогічна психологія» студенти повинні **знати:**

- основні терміни та поняття, принципи та положення педагогічної психології на рівні відтворення, тлумачення та їх використання в професійній діяльності психолога-практика та психолога-теоретика;
- основні концепції, підходи та теорії навчання та виховання в педагогічній психології, їх засади, умови та можливості застосування на практиці;
- методи та правила здійснення педагогічного впливу на дітей різного віку;

вміти:

- вільно орієнтуватися в літературі з педагогічної психології;
- самостійно окреслювати проблеми педагогічної психології, пропонувати методи щодо їх розв'язання на підставі знань з основних підходів та методів педагогічної психології;
- надавати допомогу вчителям, вихователям та батькам у вирішенні педагогічних проблем з дітьми, спираючись на положення педагогічної психології; проводити дослідження щодо виявлення наслідків різних психолого-педагогічних впливів на інтелектуальний та особистісний розвиток дитини.

Опис дисципліни: Предмет та задачі педагогічної психології (ПП). Проблеми та методи ПП. Історія становлення ПП. Основні категорії ПП. Класичні підходи до навчання у вітчизняній психології. Класичні та сучасні теорії і концепції навчання у зарубіжній психології. Основи програмованого навчання. Теорія Б.Ф.Скіннера. Теорія поетапного формування розумових дій П.Я.Гальперіна. Типологія видів наочності. Теорія навчальної діяльності. Теоретичні питання виховання. Соціально-психологічні аспекти виховання. Психологія педагогічної діяльності.

Форма організації контролю: письмовий екзамен.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: професор Дусавицький Олександр Костянтинович.

Передумови вивчення: загальна психологія, психологія особистості.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про історичний розвиток та сучасний стан соціальної психології.

Завдання: дати студентам уявлення про соціальну психологію як фундаментальну галузь сучасної психології; розкрити основні поняття, проблеми, що розглядаються, принципи та структуру соціальної психології; дати уявлення про історію та сучасні напрямки розвитку, а також методологію та методи дослідження.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, принципи та концепції сучасної соціальної психології;
- закономірності та структуру спілкування, утворення та розвитку груп, виникнення конфліктів;
- основні соціально-психологічні закономірності розвитку та функціонування особистості в колективі;
-

вміти:

- орієнтуватися у навчальній літературі з соціальної психології;
- проводити аналіз проблем спілкування у внутрішньо- та міжгрупових стосунках і у сумісній діяльності людей, знаходячи їх причини та застосовуючи засоби їх розв'язання;
- застосовувати методи вивчення спілкування та групової структури;
- застосовувати методи впливу на особистість через колектив та здійснювати методи впливу на колектив через окремих особистостей.

Опис дисципліни: місце соціальної психології в системі наукових знань та ідей. Загальна характеристика соціально-психологічних явищ та процесів. Суспільні відносини та міжособові відносини. Структура та функції спілкування. Механізми психологічного впливу та соціального контролю. Соціальна психологія груп. Проблема особистості в соціальній психології. Психологія суспільних систем.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Викладач: доцент Маєвська Наталія Анатоліївна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія.

Мета: забезпечення усвідомлення та оволодіння студентами основними методами дослідження особистості.

Завдання:

- підготувати студентів до самостійного виконання психологічних досліджень особистості;
- закріпити на практиці знання про організацію та планування психологічного експерименту;
- навчити студентів процедурам психологічного вимірювання;
- забезпечити оволодіння конкретними психодіагностичними методиками;
- навчити студентів складанню психологічної характеристики.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні напрямки дослідження особистості у вітчизняній та зарубіжній психології;
- основні методи досліджень, що використовуються для вивчення особистості;
- особливості використання експерименту для вивчення особистості;

вміти:

- застосовувати отримані знання при проведенні емпіричних досліджень;
- складати письмовий звіт за результатами дослідження;
- орієнтуватися в навчальній, науковій та науково-популярній літературі з даної галузі психології.

Опис дисципліни: Методи дослідження особистості в теоріях особистості. Три основні підходи до емпіричного дослідження особистості: клінічні, експериментальні, кореляційні дослідження. Методи дослідження я-концепції особистості. Методи вивчення мотиваційної сфери особистості. Методи вивчення темпераменту та характеру особистості. Методи дослідження емоційної сфери особистості. Багатофакторні методи дослідження особистості. Загальні вимоги до складання психологічної характеристики.

Форма організації контролю: письмовий залік.

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Заїка Євген Валентинович.

Передумови вивчення: вища математика, експериментальна психологія.

Мета: оволодіння студентами основним мінімумом знань та вмінь, пов'язаних з обробкою та аналізом отриманих в експериментальному дослідженні результатів.

Завдання: 1) виробити у студентів навички користування конкретними математичними методами; 2) надати знання щодо вміння встановлювати зв'язок між двома ознаками; 3) викласти основний мінімум математико-статистичних понять; 4) досягти вільного користування студентами основними математико-статистичними формулами та таблицями.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні алгоритми обробки та аналізу вихідних даних експериментального дослідження за допомогою базових математичних методів;

вміти:

- практично застосовувати вищезгадані методи.

Опис дисципліни: проблема об'єктивності та точності наукового знання, проблема вимірювання та оцінювання психічних явищ. Аналіз низки однорідних чисел: міри центру, розмаїття та типи розподілів. Порівняння характеристики двох груп: методи Розенбаума, Вілкоксона-Манна-Уїтні, Ст'юдента, Кендела. Конкретні нюанси застосування математичних методів в психології і правила формулювання наукових законів.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Лукашенко Ірина Миколаївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, вступ до психології.

Мета курсу: розуміння психології індивідуальних відмінностей – темпераменту, характеру, здібностей, креативності – дитини та дорослої людини та умов її виникнення, їх надійної діагностики.

Завдання: розуміння фундаментальних проблем індивідуальних відмінностей; засвоєння студентами знань, умінь та навичок з диференційної психології; розуміння причин і механізмів психологічних суттєвих відмінностей людей; орієнтація студентів серед різноманітних підходів до дослідження індивідуальності та теоретичних концепцій; аналіз природи та особливостей групових відмінностей людей: маргінальних та геніальних, креативних, типологій за ознаками статі, національності та культури, що допоможе вплинути на сприйняття суспільством даних груп і сприятиме покращенню міжгрупових відносин.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- підходи до вивчення темпераменту, характеру, здібностей та креативності;
- співвідношення темпераменту, характеру, здібностей та індивідуального стилю діяльності особистості; методи їх дослідження;
- вплив спадковості та середовища на темперамент, здібності та характер;
- адаптивні можливості типів темпераменту;
- типології характеру та його структуру, поняття соціального характеру;
- загальні та спеціальні здібності, поняття розумових здібностей;
- види спеціальних здібностей, здібності до навчання, їх структуру;
- умови та рівні розвитку та формування характеру, здібностей;
- поняття креативності та риси творчої особистості;

вміти:

- відокремлювати біологічні та соціальні основи формування індивідуальних відмінностей та розрізняти їх теорії;
- визначати тип темпераменту та його риси за різними методиками;
- розрізняти риси темпераменту та характеру;
- орієнтуватися в безлічі моделей інтелекту та виділяти процеси, що складають основу здібностей;
- досліджувати рівень інтелекту, лінгвістичних здібностей та креативності;
- збудувати структуру здібностей психолога-практика, психолога-теоретика.

Опис змістовного модуля: Загальний обсяг курсу психології індивідуальних відмінностей складається з таких питань, як: психологія темпераменту, індивідуального стилю діяльності особистості, характеру та його типологій, здібностей, розумових здібностей, лінгвістичних здібностей, здібностей психолога-практика, психолога-теоретика, інтелекту та його моделей, здібностей до навчання, обдарованості, творчої особистості, креативності дитини та дорослої людини та умов її виникнення, методи їх дослідження, умови та рівні їх розвитку та формування, різноманітні підходи до їх дослідження та теоретичні концепції. вплив спадковості та середовища на темперамент, характер, здібності та креативність.

Форми організації контролю: семестрова контрольна робота, письмовий іспит.
ВІЗУАЛЬНА ПСИХОДІАГНОСТИКА

Викладач: старший викладач Лісеная Алла Михайлівна.

Передумови вивчення дисципліни: Загальна психологія. Експериментальна психологія.

Мета курсу: «Візуальна психодіагностика» (ВПД) полягає в придбанні студентами основних знань та умінь в області традиційних і нетрадиційних для психології методів та використання їх для психодіагностики людини по зовнішності і поведінці.

Завдання курсу:

- ознайомлення з теоретичними питаннями курсу «Візуальна психодіагностика»;
- засвоєння методів візуальної психодіагностики;
- набуття практичного досвіту візуальної психодіагностики.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: теорії темпераменту та характеру, типи конституції людини, фізіогноміку, графологію, невербальні комунікації як теоретичні основи візуальної психодіагностики;

вміти: проводити психодіагностику по поведінці та зовнішності людини: виявляти тип темпераменту, характеру, здібності людини, тип конституції, психологічні особливості особистості і т. п.

Опис дисципліни: Загальна характеристика ВПД, історичні коріння ВПД, типології особистості: традиційні і нетрадиційні підходи. Типології темпераменту і характеру. Основні напрямки ВПД. Психологія статі і ВПД. Вікові та національні особливості зовнішності людини. Мова тіла і його рухів – основи ВПД. Науково-практичне застосування ВПД в кадровому менеджменті і психотерапії.

Форма організації контролю: письмовий залік.

Викладач: професор Подоляк Ярослав Володимирович.

Передумови вивчення: загальна психологія.

Мета: ознайомити студентів другого курсу із системою педагогічних знань, принципами, методами та формами проведення навчально-виховної роботи.

Завдання: на лекціях викладаються основні теоретичні положення й актуальні проблеми сучасної педагогіки.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття педагогіки та методи науково-педагогічного дослідження;
- історію розвитку педагогіки в Україні;
- сутність, принципи та напрямки виховання;
- методи виховання та самовиховання;
- сутність процесу навчання, принципи дидактики, методи і форми навчання;
- сутність контролю за навчально-пізнавальною діяльністю учнів;
- новітні технології навчання;
- сутність педагогічної культури вчителя;
- сутність освітніх реформ в Україні;

вміти:

- застосувати здобуті педагогічні знання в процесі проведення навчально-виховного процесу.

Опис дисципліни: Предмет і завдання педагогіки. Історія розвитку педагогічної думки, методи науково-педагогічних досліджень. Сутність виховання. Принципи та методи виховання. Сутність та методи самовиховання. Планування самовиховання. Теорія навчання (дидактика). Принципи та методи дидактики. Новітні педагогічні технології. Активні методи навчання. Педагогіка співробітництва (В.Шаталов, Є.Ільїн, М.Щетинін). Сучасний педагог. Основні риси та функції вчителя. Педагогічна комунікація. Педагогічне спілкування. Педагогічна майстерність. Освіта України. Історія розвитку педагогіки України. Зміст і реформи освіти України. Козацька педагогіка. Педагогіка Г.Сковороди та К.Ушинського. Педагогіка А.Макаренка та В.Сухомлинського. Зміст та напрями реформування освіти України. Сутність Болонського процесу.

Форма організації контролю: письмовий залік.

З К У Р С
5 С Е М Е С Т Р

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Викладач: доцент Яворовська Любов Миколаївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія, вікова психологія.

Мета курсу: вивчення основних понять, принципів та задач психологічного консультування, основні види психологічного консультування, теорії та основні етапи психологічного консультування.

Завдання: сформувати основні поняття психологічного консультування; ознайомити студентів з принципами та завданнями психологічного консультування; розглянути механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, задачі та можливості психологічного консультування;
- основні теорії психологічного консультування;
- принципи психологічного консультування;
- механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування;

вміти:

- вільно орієнтуватися в літературі з психологічного консультування;
- добре володіти методом бесіди як основним методом психологічного консультування;
- знати технологію ведення бесіди;
- застосовувати основні методи корекційного впливу в практиці психологічного консультування;
- вміло використовувати тести в практиці психологічного консультування;
- аналізувати психологічні проблеми, конкретні ситуації, почерпнуті з практики психологічного консультування.

Опис дисципліни: теорії консультування. Гуманістичний напрямок в консультуванні. Гештальтконсультування. Екзистенційне консультування. Логотерапія. Консультування по реалізму. Раціонально-емоційно-поведінкове консультування. Трансактний аналіз в консультуванні. Психоаналіз в консультуванні. Проблемно-орієнтований підхід в консультуванні. Принципи психологічного консультування. Основні етапи та процедури психологічного консультування. Бесіда – головний метод психологічного консультування.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

КОМП'ЮТЕРНА ПСИХОДІАГНОСТИКА

Викладач: доцент Жорник Євген Васильович.

Передумови вивчення: вища математика, інформатика, психодіагностика, психологічний практикум.

Мета курсу: вивчення основних положень комп'ютерної психодіагностики.

Завдання: формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи у галузі психологічного дослідження з використанням персонального комп'ютера.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- історію та сучасні тенденції у застосуванні комп'ютерів у діяльності психолога;
- методологічні основи організації психодіагностичного дослідження за допомогою персонального комп'ютера;
- методичні основи розв'язання психодіагностичних проблем;
- сучасні засоби комп'ютерної психодіагностики;
- принципів обмеження комп'ютерної психодіагностики та можливі шляхи їх усунення у практичній діяльності;
- основні поняття предметної області комп'ютерної психодіагностики;
- переваги та нові можливості комп'ютеризованого тестування;
- перспективні напрямки комп'ютерної психодіагностики;

вміти:

- використовувати апаратне забезпечення персонального комп'ютера;
- використовувати програмне забезпечення персонального комп'ютера;
- використовувати комп'ютер в психологічному експерименті.
- практично використовувати методи комп'ютерної психодіагностики у своїй діяльності;
- використовувати основні програмні засоби;
- створювати психодіагностичні тести за допомогою редакторів тестів;
- робити інформаційний пошук, у тому числі в Інтернеті.

Опис дисципліни: вивчення основних положень комп'ютерної психодіагностики і формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи в області психологічного дослідження з використанням персонального комп'ютера.

Форма організації контролю: письмовий залік.

НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Заїка Євген Валентинович.

Передумови вивчення: загальна психологія, анатомія та фізіологія ВНД.

Мета: оволодіння теоретичними принципами зв'язку психіки та мозку та набування базових знань у діагностиці мозкових уражень.

Завдання: 1) ознайомлення студентів із сучасним рівнем наукових досліджень з проблеми зв'язку мозку та психіки; 2) дати студентам основні знання з функцій різноманітних відділів мозку людини та психологічних наслідків їх пошкоджень у разі травм та хвороб; 3) дати студентам основні поняття щодо проведення нейропсихологічної діагностики хворих із використанням нейропсихологічних методик та визначення локальних пошкоджень мозку

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні теоретичні принципи нейропсихології;

вміти:

- проводити нейропсихологічну діагностику хворих на основі існуючих у них симптомів.

Опис дисципліни: основні напрямки роботи медичного психолога. Співвідношення медичної психології та нейропсихології. Історія та структура сучасної нейропсихології. Підкоркові відділи мозку, їх функції, пошкодження, діагностика, лікування: стовбур мозку, мозочок, середній мозок, таламус, гіпоталамус, лімбічна система. Коркові відділи мозку, їх функції, пошкодження, діагностика, лікування, відновлення: потиличні, скронові, лобні, тім'яні, рухові, тім'яно-потиличні. Функціональні асиметрії мозку. Види афазій, апраксії, агнозій. Психогігієна мозку.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ТЕХНІКИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ

Викладач: старший викладач Яновська Світлана Германівна.

Передумови вивчення: соціальна психологія, загальна психологія.

Мета та завдання курсу: навчальна дисципліна “Техніки соціально-психологічного тренінгу” призначена для підготовки психологів з метою засвоєння психологічних знань з історії розвитку та становлення психології соціально-психологічного тренінгу; опанування методами проведення групової роботи, знайомства з різноманітними техніками проведення групової роботи.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття, принципи та методики проведення тренінгової роботи;
- основні напрямки тренінгової роботи та їхні характеристики;
- основні рольові позиції учасників групи та їхні характеристики;
- характеристики групової динаміки та стадії розвитку групи;
- основні прийоми роботи ведучого групи комунікативних умінь;

вміти:

- виявляти та характеризувати структурні та динамічні компоненти розвитку тренінгової групи;
- аналізувати процес групової взаємодії в групі комунікативних умінь;
- використовувати в процесі спілкування основні комунікативні уміння;
- використовувати психотехнічні вправи, розігрівальні ігри та ігри, що орієнтовані на зворотній зв'язок;
- подавати та приймати зворотній зв'язок.

Опис дисципліни: загальний обсяг курсу складається з таких питань, як: поняття «соціально-психологічного тренінгу», досвід його організації, основні проблеми, які вирішує тренінг, методичні засоби, що використовуються при проведенні тренінгу в різноманітних психологічних традиціях: класифікація та основні види тренінгових груп, групова динаміка, стадії розвитку груп, керівник тренінгової групи, його характеристика та підготовка, групи розвитку комунікативних умінь, їхня динаміка та техніки проведення.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Викладач: викладач Богданова Ганна Вячеславівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія, математичні методи в психології, логіка, основи філософії.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними правилами та алгоритмами планування, підготовки та проведення елементарних наукових досліджень в психології, а також з основними поняттями наукових досліджень: проблема, підхід, теоретична база, гіпотеза, мета, завдання, об'єкт, предмет, методика, вибірка піддослідних, висновки та ін.

Завдання: ознайомити студентів з загальними методологічними принципами психологічного дослідження, сформулювати у студентів уявлення про наукове дослідження як планомірну роботу, що базується на методологічних принципах та конкретних цілях та задачах дослідження.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні етапи та правила проведення наукових досліджень;
- основну літературу з цієї проблематики;
- всі вимоги до курсових та дипломних робіт;

вміти:

- повністю і самостійно застосовувати процедуру планування та проведення наукових досліджень в рамках виконання експериментальних курсових та дипломних робіт.
- оформлювати результати експериментальних досліджень згідно основних вимог щодо структурного і змістового оформлення курсових і дипломних робіт.

Опис дисципліни: Розглядається класифікація наукових досліджень у психології за типами та видами. Аналізуються процедури та етапи підготовки та проведення наукового дослідження. Подаються закономірності обробки, аналізу та оформлення результатів наукових досліджень у рамках існуючих вимог.

Форма організації контролю: диференційований залік.

ОСНОВИ СЕКСОЛОГІЇ

Викладач: професор Кочарян Олександр Суренович.

Передумови вивчення дисципліни: Психологія особистості. Медична психологія.

Мета: ознайомлення студентів із закономірностями та основними етапами психосексуального розвитку людини, становленням статевої самосвідомості, статевої поведінки, психосексуальної орієнтації, а також поняття "статевої конституції", етапами копулятивного циклу, особливостями чоловічої та жіночої сексуальності, здійснити аналіз порушень статевої функції та сексуальні перверзії у чоловіків та жінок, а також розглянути методи психотерапії сексуальних порушень.

Завдання:

1. Розкрити місце сексології в системі наук, а також основні поняття і принципи.
2. Вивчити сучасні теорії сексуальних розладів.
3. Надати уявлення про поняття норми і патології в сексології.
4. Розглянути закономірності формування сексуальності людини, основні етапи психосексуального розвитку та порушення, які можуть виникнути на цих етапах.
5. Навчити студентів застосовувати деякі методи психодіагностики та психотерапії при роботі з сексуальними розладами.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні закономірності формування сексуальності людини та її порушення;
- основні етапи психосексуального розвитку людини;
- питання норми та патології у сексології;
- методи психодіагностики у сексології;

вміти:

- провести збір анамнезу;
- провести психологічну діагностику особистості хворого на сексуальні розлади та структурний аналіз сексуального розладу;
- застосувати деякі психотерапевтичні техніки.

Опис дисципліни: Базові поняття та методи сексології. Психосексуальний розвиток людини. Сексуальність та її розлади. Статева конституція чоловіка та жінки. Норма та патологія у сексології. Особливості чоловічої та жіночої сексуальності. Методи психологічної діагностики в сексології. Сексологічні методи дослідження. Методи психологічної корекції та психотерапії в сексології.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Викладач: доцент Луценко Олена Львівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія, математичні методи у психології.

Мета курсу: оволодіння принципами, шляхами та прийомами розпізнавання, оцінки й вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Завдання: 1) засвоєння способів обстеження за допомогою психологічних тестів та інтерпретації результатів; 2) навчання вмінню самостійно розробляти психодіагностичні методики та тести; 3) оволодіння прийомами психометричної перевірки і аналізу тестів, їх модифікації, корекції, адаптації, стандартизації; 4) інтеграція здобутих на інших психологічних дисциплінах знань студентів, зокрема, у галузях експериментальної психології, психології особистості, вікової та медичної психології, психофізіології, математичних методів психології.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- особливості загальної та прикладної психодіагностики як галузі психології, психометричні принципи оцінки і конструювання тестів і методик, різнобічні класифікації психодіагностичних методик;

вміти:

- організовувати психодіагностичну роботу з окремими індивідами і групами досліджуваних, додержуватися етичних принципів психодіагностики; складати ефективні психодіагностичні програми; інтерпретувати результати, формулювати психологічний діагноз і писати психодіагностичний звіт; перевіряти, модифікувати, адаптувати, стандартизувати і розробляти психодіагностичні тести і методики.

Опис дисципліни: предмет психодіагностики. Історія психодіагностики. Сучасні проблеми і завдання психодіагностики. Етичні принципи. Класифікація тестів і психодіагностичних методик. Етапи конструювання тестів.

Діагностика мотивів, інтересів, настанов, стереотипів та цінностей. Ідіографічні та номотетичні підходи до діагностики особистості. Психодіагностичне звітування. Діагностика інтелекту. Діагностика креативності. Тести особистості. Застосування факторного аналізу у ПД.

Форма організації контролю: іспит.

ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ТА ІНЖЕНЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Жорник Євген Васильович.

Передумови вивчення: загальна психологія, фізіологія ВНД, вступ до психології, соціальна психологія.

Мета курсу: вивчається відповідно до концепції розбудови вищої освіти в Україні, спрямована на створення сприятливих умов для перетворення наявної ситуації в нову, прогресивну.

Завдання: Навчальна дисципліна призначена для підготовки фахівців з психології з метою дати їм поглиблене знання про основні поняття комплексу психологічних наук про працю. При вивченні курсу розглядаються закономірності, механізми та характеристики трудової діяльності, особливості функціонування системи "людина-машина", психофізіологічні засади й базові характеристики діяльності оператора в ній, а також комплекс питань, пов'язаних із проектуванням цієї системи.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- закономірності, механізми та характеристики трудової діяльності;
- методи аналізу пізнавальної та виконавчої діяльності;
- методичні основи розв'язання інженерно-психологічних проблем у технічних системах;
- інженерно - психологічні проблеми розробки та експлуатації техніки;
- суміжні проблеми забезпечення якісної операторською діяльності;

вміти:

- практично використовувати методи аналізу пізнавальної та виконавчої діяльності;
- контролювати і нормалізувати стани оператора в технічних системах;
- здійснювати професійний психологічний відбір і профорієнтацію операторів;
- робити функціонально-структурний аналіз систем відображення інформації та органів управління.

Опис дисципліни: Передбачено вивчення основних понять предметної області комплексу наук про працю (ергономіки). В якості центрального поняття цієї наукової дисципліни розглядається трудова діяльність. Вивчаються основні методи психології праці та інженерної психології. Аналізуються фактори, що визначають працездатність, розглядаються сучасні перспективні напрямки даної науки.

Форма організації контролю: письмовий екзамен.

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Викладач: доцент Голюков Сергій Олексійович.

Передумови вивчення: філософія, логіка, культурологія.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними релігійними традиціями як формами духовної самосвідомості людства, релігією у контексті діалогу зі світською культурою, основними досягненнями світської релігієзнавчої думки, а також сприяти вихованню дбайливого відношення до релігійної обрядовості свого народу, та терпимого, шанобливого ставлення до представників інших віросповідань.

Завдання: розвиток загально гуманітарної підготовки, збагачення знань студентів не тільки з питань релігії, але й стосовно інших явищ духовної культури.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- фундаментальні поняття релігієзнавчої науки ;
- сучасні релігійні течії, їх доктрину, ритуал, історичний розвиток;
- вчення про релігію видатних представників вільнодумства в історії філософської думки;
- загальну релігійну ситуацію у світі та в Україні, заходи щодо здійснення свободи совісті у суспільстві.

вміти:

- орієнтуватися у релігійній ситуації, ідеології та діяльності релігійних організацій, аналізувати факти та явища, що відбуваються у суспільстві стосовно релігії;
- інтерпретувати релігійні тексти, виявляти їх світоглядний сенс, аналізувати філософську літературу;
- володіти самостійними критеріями оцінки культурного та естетичного рівня релігійних систем.

Опис дисципліни: Визначається предмет курсу “Релігієзнавство”. Релігія розглядається як соціально-історичне явище. Подаються основні концепції релігії. Розглядаються історична типологія релігій, сучасні національні релігії, догматика та культ буддизму, виникнення та еволюція християнства, догматика та культ православ'я, організація і культ католицизму, загальна характеристика протестантизму, походження та вчення ісламу, загальна характеристика нетрадиційних релігій, сучасний стан релігії в Україні.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

Викладач: Бражникова Тетяна Юхимівна.

Передумови вивчення: курс практичних занять з французької мови, що являє собою певну систему лексико-граматичних вправ, спрямованих на опрацювання навичок, усного мовлення, читання та розуміння наукового тексту.

Мета курсу: практичне оволодіння студентами французькою мовою, формування навичок в різних видах мовленевої діяльності.

Завдання: навчити усному та письмовому перекладу текстів за фахом, реферуванню та анотуванню, складанню тез, доповідей, повідомлень за темами курсових робіт

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- фонетичну будову мови;
- термінологію за фахом;
- суспільно-політичну лексику;
- словотвір;
- культуру країни, мову якої вивчає;

вміти:

- читати оригінальну французьку літературу за фахом, краєзнавчу та суспільно-політичну;
- реферувати та нотувати тексти за фахом, складати тези, доповіді, повідомлення за темами курсових робіт;
- приймати участь в усному спілкуванні в обсязі тематики, передбаченої програмою.

Опис дисципліни Вивчається граматичний матеріал (узгодження часів, умовний спосіб, вказівні та присвійні займенники). Продовжується вдосконалення навичок читання та мовлення на матеріалі загальнонавчової, загально-наукової та суспільно-політичної лексики, вивчаються терміни за фахом. Розвиваються навички реферування та анотування текстів за фахом

Форма організації контролю: письмовий залік.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Викладач: професор Лазаренко Володимир Євгенович.

Передумови вивчення: філософія, історія України.

Мета курсу: ознайомлення студентів із основними поняттями, формами відносин та механізмами управління поведінкою людей в економіці, виховання у студентів економічного типу мислення і мотивації діяльності.

Завдання: дати загальні уявлення про базові поняття економічного розвитку, принципові засади функціонування різних соціально-економічних систем та основні економічні теорії; ознайомити із сутністю ринкового механізму та осмислити роль підприємництва; дати загальну характеристику економічного розвитку України і глобальні тенденції світового господарства.

У результаті вивчення даної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність економічних законів та категорій, які формують основи економічних систем;
- економічний зміст відносин власності, виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і духовних благ в суспільстві;
- основи механізму функціонування різних типів ринків та ринкових структур;
- особливості економічного розвитку України в умовах ринкової трансформації з урахуванням світового досвіду;
- основи маркетингу і менеджменту, розвитку комерційних структур;
- особливості розподілу і отримання доходів, системи оподаткування;

вміти:

- орієнтуватися у науковій літературі із різних галузей економічних знань;
- застосовувати теоретичні розробки та нормативно-правові документи до практичної господарської діяльності на індивідуальному і груповому рівнях;
- аналізувати економічні процеси і явища та робити прогнозування їх розвитку;
- самостійно створювати ринкові структури (фірми) та здійснювати загальне керівництво основними бізнес-процесами.

Опис дисципліни: Розглядаються особливості економічних відносин та структура економічної теорії. Класифікуються методи економічних досліджень. Характеризуються історичні школи розвитку та сучасні напрями економічної думки. Аналізуються базові поняття та показники економічного розвитку. Визначаються критерії та особливості різних економічних систем. Розглядаються процеси розвитку виробництва та грошей, теорії вартості і грошей. Формуються основи знань із механізмів самоорганізації ринкової економіки та процесів функціонування ринкових фірм. Стратегії управління витратами та прибутком. З'ясовуються особливості розвитку ринку ресурсів, розподілу і отримання доходів, системи оподаткування. Аналізуються цілі, структура, фактори рівноваги та показники функціонування національної економіки. Окреслюються особливості різних типів грошових відносин та механізми їх застосування на мікро- і макроекономічних рівнях. Визначаються основні напрями державного регулювання сучасної економіки та інструменти соціальної політики. Формуються основи знань про форми міжнародних економічних відносин та базові тенденції розвитку світового господарства.

Форма організації контролю знань: письмовий іспит.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОХОРОНА ПРАЦІ

Викладач: старший викладач Самойлова Наталія Василівна.

Передумови вивчення: основи валеології, загальна психологія, фізіологія ЦНС та ВНД, антропологія, вища математика.

Мета курсу: забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій та небезпечних факторів трудового середовища, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувані необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста вміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища, правових та організаційних питань безпечної життєдіяльності та охорони праці.

Завдання: дати загальні уявлення про теоретичні положення безпечної життєдіяльності людини та сучасної охорони праці; ознайомити з основними термінами, поняттями, факторами пов'язаними з безпекою життєдіяльності та охороною праці; прищепити практичні навички щодо формування умов безпечного життя та діяльності.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- психофізіологію життєдіяльності і шляхи її оптимізації, адаптаційні можливості організму людини;
- небезпечні й шкідливі фактори навколишнього та трудового середовища та наслідки їхніх негативних дій;
- засоби і методи підвищення безпеки, умови здорового способу життя;
- основні положення теорії ризику;
- способи захисту людини від вражаючих факторів;
- особливості нормативного регулювання питань з охорони праці;

вміти:

- визначати потенційні небезпеки;
- прогнозувати вплив шкідливих та небезпечних факторів на працездатність і здоров'я людини та на стан навколишнього середовища;
- визначати рівень здоров'я і працездатності людини;
- створювати умови безпечної діяльності людини в усіх сферах життя;
- приймати практичні рішення з охорони праці в реальній ситуації.

Опис дисципліни: Безпека життєдіяльності та охорона праці – це галузь науково-практичної діяльності, спрямована на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек, а також на розробку і реалізацію відповідних засобів та заходів щодо створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності людини, включаючи й професійну діяльність. При вивченні дисципліни докладно вивчаються методи розрахунку ризиків, припустимих енерговитрат, методи оцінки фізичної та психічної надійності та інших особливостей людини, що впливають на її стійкість та поведінку в надзвичайних ситуаціях. Розглядаються теоретичні положення сучасної охорони праці, причини та наслідки аварійних ситуацій в професійній діяльності, основні принципи та методи підвищення безпеки людини в умовах виробництва.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

**3 КУРС
6 СЕМЕСТР**

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Маєвська Наталія Анатоліївна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія, психологія особистості, соціальна психологія, вікова психологія, філософія.

Мета: ознайомити студентів із основними етапами розвитку психології від стародавнього світу до початку 20 сторіччя.

Завдання:

- сформуванню цілісного уявлення про логіку розвитку психологічної науки в історичному контексті;
- забезпечити оволодіння історико-психологічними методами дослідження.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- загальні закономірності та етапи формування предмету психологічної науки;
- особливості розвитку психологічної думки від стародавнього світу до початку 20 сторіччя;

уміти:

- виявляти закономірності зміни психологічних поглядів в історичному контексті;
- прогнозувати тенденції розвитку сучасної психології на основі аналізу історії психології;
- проводити історико-психологічні дослідження;
- орієнтуватися в навчальній, науковій та науково-популярній літературі з даної галузі психології.

Опис дисципліни: Предмет, завдання, методи історії психології. Розвиток психології у межах філософії: предмет та проблематика психологічного знання в Античності, Середньовіччі, Відродженні та у Новий час. Розвиток асоціативної психології. Оформлення психології у самостійну науку. Розвиток галузей психології наприкінці 19 – початку 20 століття. Відкрита криза у психології (10-ті – 30-ті роки 20 ст.). Розуміння предмета психології у психоаналітичній, біхевіористичній та гештальтпсихології.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ

Викладач: професор Павленко Валентина Миколаївна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія; соціальна психологія, експериментальна психологія.

Мета та завдання курсу: познайомити студентів із вітчизняними та закордонними теоріями та емпіричними дослідженнями в етнопсихології, дати практичні навички роботи в цій галузі.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

основні положення загальної етнопсихології. Дослідження в галузі крос-культурної психології, культурної психології, психологічної антропології та соціальної етнічної психології. Підходи до розуміння співвідношення культури та психіки;

уміти:

застосовувати ці знання в конкретних емпіричних дослідженнях.

Опис дисципліни: предмет етнопсихології; історія етнопсихології; методи етнопсихології; основні поняття етнопсихології; кроскультурні дослідження; етнографічний напрямок в етнопсихології; міжетнічна взаємодія; етнічна ідентичність.

Форма організації контролю: залік.

ПАТОПСИХОЛОГІЯ

Викладач: професор Павленко Валентина Миколаївна.

Передумови вивчення: введення в психологію; загальна психологія; експериментальна психологія.

Мета та завдання курсу: познайомити студентів з вітчизняними та закордонними теоріями та емпіричними дослідженнями в клінічній психодіагностиці, дати практичні навички роботи в цій галузі.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні психічні хвороби, з якими має справу клінічний психолог;
- основні розлади психічної діяльності та принципи і способи їх виявлення за допомогою психологічних методів дослідження;
- принципи диференціальної діагностики основних психічних захворювань;

уміти:

- застосовувати ці знання в конкретних емпіричних дослідженнях для діагностики та диференційної діагностики різноманітних патологічних станів;
- ознайомитися та засвоїти основні методи клінічної психодіагностики.

Опис дисципліни: Предмет патопсихології. Історія патопсихології. Методи патопсихології; основні поняття патопсихології. Основні психічні хвороби, з якими мають справу психологи. Основні психічні розлади та способи їх виявлення в патопсихологічному експерименті.

Форма організації контролю: екзамен.

ОСНОВИ НЕВРОЗОЛОГІЇ ТА ПСИХІАТРІЇ

Викладачі: доцент Фролова Євгенія Валеріївна, доцент Федосєєв В.А.

Передумови вивчення дисципліни: психологія особистості, медична психологія

Метою дисципліни «Основи неврозології та психіатрії» є поглиблення теоретичних уявлень щодо психічної патології, її основних форм та чинників етіопатогенезу. У курсі відображено тенденцію сучасної світової психіатрії, що полягає у відході від класифікації психічних захворювань (нозологічних форм) до класифікації психічних, невротичних та поведінкових розладів (симптомів та синдромів).

Завдання:

1. Поглибити теоретичні знання та практичні навички щодо виявлення психічної патології.
2. Розглянути основні чинники, що сприяють формуванню психічної патології.
3. Вивчити основи психопатології, порушення емоційної, розумової та моторної сфер.
4. Засвоїти основні синдроми невротичних розладів.
5. Розглянути основні форми ендогенної психічної патології.
6. Засвоїти основні принципи сучасної класифікації психічних розладів (МКХ-10).

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- історію формування психіатричного знання;
- основні принципи сучасної класифікації психічних розладів;
- основні чинники етіопатогенезу психічних розладів;
- основні форми невротичних розладів. Співвідношення понять симптом, синдром, нозоформа;
- особливості соматичних порушень при неврозах;
- основні форми ендогенних психічних розладів;
- психічні порушення при черепно-мозкових травмах та інтоксикаціях різного генезу;

вміти:

- виявити ознаки психічного захворювання;
- орієнтуватися в класифікації МКХ-10;
- відібрати методи для диференційної діагностики невротичних розладів;
- користуватися спеціальною та довідковою літературою із зазначених питань;
- диференціювати різні форми невротичних розладів.

Опис дисципліни: Основи клінічної психіатрії. Історія, предмет та структура сучасної психіатрії. Поняття норми в медицині. Психічна патологія при алкоголізмі та наркоманіях. Епілепсія, олігофренії та інволюційна психічна патологія. Біполярний розлад. Шизофренія. Розлади особистості та суїцидальний ризик. Історія, предмет та структура сучасної неврозології. Психологічні чинники, що впливають на формування невротичних розладів. Теорії синдромологічного та нозологічного діагнозу в неврозології. Фобічні тривожні розлади. Обсесивно-компульсивні розлади. Реакція на тяжкий стрес та порушення адаптації. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Соматоформні розлади. Інші невротичні розлади. Методи психотерапії невротичних розладів.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

Викладачі: професор Кочарян Олександр Суренович, ст. викладач Кочарян Ігор Олександрович, доцент Жидко Максим Євгенович, викладач Селезньова О.С.

Передумови вивчення дисципліни: психологія особистості, медична психологія, основи сексології.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів з основними напрямками психотерапії, закономірністю психотерапевтичного процесу.

Завдання курсу:

- розкрити основні поняття, принципи, види та задачі психотерапії;
- вивчити сучасні теорії психотерапії;
- сформувані уявлення про особистість психотерапевта, типи клієнтів та типи скарг клієнтів.
- проаналізувати різні психотерапевтичні підходи до генезису невротичних розладів та інших психологічних порушень;
- вивчити механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття, принципи, задачі та можливості психотерапії;
- основні теорії психотерапії;
- принципи психотерапевтичної допомоги;
- механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування;

вміти:

- проводити порівняльний аналіз різних психотерапевтичних підходів;
- аналізувати життєві ускладнення з позицій різних психотерапевтичних підходів; застосовувати на практиці окремі техніки психотерапії.

Опис дисципліни: загальні положення та принципи психотерапії, простір психотерапії, механізми психотерапії. Основи психодинамічної психотерапії. Індивідуальна психологія А. Адлера. Тілесноорієнтована психотерапія. Первинна психотерапія. Експерієнтально-гуманістичні напрямки в психотерапії. Психодрама. Гештальт-терапія. Екзистенціальна психотерапія. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса. Когнітивна психотерапія. Інструментальні моделі в психотерапії.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

Викладач: Бражникова Тетяна Юхимівна.

Передумови вивчення: курс практичних занять з французької мови, що являє собою певну систему лексико-граматичних вправ, правильної вимови, інтонації, спрямованих на опрацювання навичок, усного мовлення, читання та розуміння наукового тексту за фахом (вживання термінологічних лексичних одиниць)

Мета курсу: практичне оволодіння студентами французькою мовою, формування навичок в різних видах мовленевої діяльності.

Завдання: навчити усному та письмовому перекладу текстів за фахом, складанню повідомлень за темами дипломних робіт CV, ділових листів

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- фонетичну будову мови;
- термінологію за фахом;
- суспільно-політичну лексику;
- словотвір;
- культуру країни, мову якої вивчає;

вміти:

- читати оригінальну французьку літературу за фахом, для отримання необхідної інформації;
- складати повідомлення за темами дипломних робіт;
- складати CV;
- писати ділові листи;
- розуміти французьку мову в межах пройденної тематики як під час бесіди, так під час сприйняття на слух.

Опис дисципліни вдосконалення навичок читання та мовлення, але порівняно з I та 2 курсом більше часу відводиться навчанню навичкам читання та розуміння наукового тексту. Особливого значення набувають вправи, що навчають вмінню самостійно розкривати значення слів та словосполучень на основі словотворення, контексту, мовної здогадки, а також перехід до самостійної роботи над оригінальною літературою за фахом. Значне місце відводиться усному та письмовому перекладу, навчанню навичкам реферування та анотування, складанню тез, доповідей, повідомлень за темами курсових робіт, ділових листів, види анкет.

Форма організації контролю: письмовий залік.

4 К У Р С
7 С Е М Е С Т Р

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Маєвська Наталія Анатоліївна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія, психологія особистості, соціальна психологія, вікова психологія, філософія.

Мета: ознайомлення студентів із розвитком психології у 20 сторіччі, формування вміння орієнтуватися у різноманітті психологічних концепцій.

Завдання:

- сформувати цілісне уявлення про логіку розвитку психологічної науки в історичному контексті;
- забезпечити оволодіння історико-психологічними методами дослідження.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- динаміку та логіку розвитку психологічних концепцій (біхевіористської, психоаналітичної, гуманістичної, екзистенційної, когнітивної психології, культурно-історичної теорії, теорії діяльності тощо);
- основні етапи розвитку психології в Україні та Росії.

уміти:

- виявляти закономірності зміни психологічних теорій в історичному контексті;
- прогнозувати тенденції розвитку сучасної психології на основі аналізу історії психології;
- проводити історико-психологічні дослідження;
- орієнтуватися в навчальній, науковій та науково-популярній літературі з даної галузі психології.

Опис дисципліни: Виникнення та розвиток психоаналізу: психоаналітична теорія З. Фрейда, індивідуальна психологія А. Адлера, аналітична психологія К. Юнга, неофройдизм, еґо-психологія, фрейдомарксизм В. Райха, структурний психоаналіз Ж.Лакана, теорія об'єктних відносин. Виникнення та розвиток біхевіоризму: теорія Е. Торндайка, учення І. Павлова та В. Бехтерева; класичний біхевіоризм Дж. Уотсона; необіхевіоризм: теорії Е. Толмена та К. Халла; оперантний біхевіоризм Б. Скіннера. Гештальт-психологія: дослідження сприймання, мислення, особистості, групової динаміки. Екзистенційна психологія. Гуманістична психологія. Генетична психологія Ж. Піаже. Когнітивна психологія. Розвиток вітчизняної психології.

Форма організації контролю: письмовий екзамен.

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: професор Павленко Валентина Миколаївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія, патопсихологія, психодіагностика.

Мета та завдання курсу: познайомити студентів з вітчизняними та закордонними теоріями та емпіричними дослідженнями в клінічній психодіагностиці, дати практичні навички роботи в цій галузі.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- основні психічні хвороби, з якими має справу клінічний психолог;
- Основні розлади психічної діяльності та принципи і способи їх виявлення за допомогою психологічних методів дослідження;
- принципи диференційної діагностики основних психічних захворювань.

уміти:

застосовувати ці знання в конкретних емпіричних дослідженнях для діагностики та диференційної діагностики різноманітних патологічних станів.

Ознайомитися та засвоїти основні методи клінічної психодіагностики.

Опис дисципліни: загальні принципи клінічної психодіагностики; основні психічні захворювання та психологічні методи, що використовуються з метою їх діагностики та диференційної діагностики.

Форми організації контролю: екзамен.

МАЛЮНКОВІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Викладач: викладач Панібратенко Вікторія Володимирівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, психологія особистості, експериментальна психологія, психодіагностика, медична психологія.

Мета курсу: засвоєння студентами психологічних знань про один із видів проєктивних психологічних методів, а саме малюнкових методів, та їх застосування для дослідження особистості.

Завдання:

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- загальну характеристику малюнкових методів;
- основні концепції теоретичного обґрунтування малюнкових методів;
- особливості дії механізмів психологічного захисту та їх відбиття в проєктивній продукції;
- особливості механізму проєкції;
- основні принципи інтерпретації малюнкових методик.

уміти:

- проводити діагностування та інтерпретацію методики «Неіснуюча тварина»;
- проводити діагностування та інтерпретацію методики «Малюнок сім'ї»;
- проводити діагностування та інтерпретацію методики «Малюнок будинку»;
- проводити діагностування та інтерпретацію методики «Малюнок дерева»;
- проводити діагностування та інтерпретацію методики «Малюнок людини»;
- проводити діагностування та інтерпретацію модифікацій малюнкових методик.

Опис дисципліни: Розглядаються принципи створення малюнкових методів, їх класифікація, особливості експериментальної процедури, загальні принципи аналізу малюнка та інтерпретації проєктивної продукції. Аналізуються теорії, що використовуються для обґрунтування малюнкових методів. Розглядається принципи інтерпретації малюнкових методик.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ЕКОЛОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Кряж Ірин Володимирівна.

Передумова вивчення: вступ до психології, загальна психологія: Психологія особистості, соціальна психологія, основи екології.

Мета: засвоєння психологічних знань про особливості взаємодії людини із навколишнім середовищем, про системну організацію та розвиток екологічних уявлень людини.

Завдання: ознайомлення студентів із сучасними психологічними теоріями та методичними підходами до психологічної проблеми взаємодії людини та людського суспільства з навколишнім світом. Основна увага приділяється таким прикладним аспектам, як вплив умов та організації життєвого середовища на діяльність людини та на формування екологічних уявлень та стереотипів поведінки, а також розглядаються умови формування екологічного мислення та оптимальної організації екологічного виховання та освіти.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- головні поняття та методи екологічної психології, структуру, та проблематику цієї галузі науки;
- головні напрямки екопсихологічних досліджень та головні їх здобутки;
- головні вимоги до використання ігрового моделювання в екологічному вихованні;

уміти:

- орієнтуватися в навчальній, науково-популярній та науковій літературі з даної галузі психології;
- враховувати та використовувати в діяльності практичного психолога вплив середовища на психіку та поведінку людини;
- використовувати методи проксемічного дослідження та методи вивчення екологічної свідомості;
- використовувати методи ігрового моделювання в екологічному вихованні;
- володіти прийомами соціально-екологічного маркетингу.

Опис дисципліни: Екологічна дисципліна у сфері наук. Загальнопсихологічні аспекти взаємодії людини із середовищем. Просторова поведінка людини. Організація життєвого середовища. Соціогенез екологічних уявлень. Екологічно відповідальна поведінка та екологічні установки особистості. Формування екологічної свідомості. Психологічні аспекти екологічних катастроф.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ТЕОРІЯ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Викладач: професор Дусавицький Олександр Костянтинович.

Передумови вивчення: психологія особистості, соціальна психологія, вікова та педагогічна психологія.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про одну з найважливіших сучасних психологічних теорій розвитку людини – теорію розвивального навчання.

Завдання: сформувати загальне уявлення про філософські, соціальні та психологічні передумови побудови освітніх систем, розглянути основні принципи побудови освітніх систем: єдності навчання та виховання і єдності змісту та методу її реалізації; ознайомити студентів з основними поняттями та принципами системи розвивального навчання Ельконіна Д.Б. – Давидова В.В.; розкрити поняття учбової діяльності, розглянути головні етапи становлення колективного та індивідуального суб'єктів учбової діяльності, особливості психологічних новоутворень на кожному з вікових періодів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- поняття учбової діяльності;
- теорію двох типів мислення: теоретичного і емпіричного;
- психологічні новоутворення в шкільному віці в системі розвивального навчання;
- психологічні закономірності формування учбової діяльності;
-

уміти:

- аналізувати організацію навчально-виховного процесу з позиції розвивального навчання в початковій і основній школі;
- розробляти рекомендації щодо організації розвивального навчання.

Опис дисципліни: Проблема навчання та розвитку у психології, історичні передумови побудови системи розвивального навчання. Основні психологічні теорії, на базі яких виникає теорія розвивального навчання: теорія двох типів мислення: емпіричного і теоретичного, теорія учбової діяльності, теорія періодизації розвитку особистості, теорія побудови навчальних предметів - від загального до часткового.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В МАРКЕТИНГУ ТА РЕКЛАМІ

Викладач: доцент Поліванова Олена Євгенівна.

Передумови вивчення: вступ до психології, загальна психологія, психологія особистості, психологія пізнавальних процесів, експериментальна психологія, соціальна психологія, психодіагностика, основи економічних теорій.

Мета: полягає в засвоєнні студентами знань про психологічні особливості маркетингової та рекламної діяльності.

Завдання: дати студентам уявлення про психологію реклами як галузь наукового знання; сформувати вміння проводити наукові та науково-практичні дослідження в сфері рекламної діяльності з використанням психологічних методів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття та принципи цієї галузі практичної діяльності психолога, її структуру та проблематику;
- основні концепції маркетингу та реклами;
- сутність маркетингових комунікацій як соціально-психологічного явища;
- психологічні методи, що використовуються в рекламних дослідженнях.

вміти:

- орієнтуватися у навчальній, науково-практичній та науковій літературі з даної галузі психології;
- аналізувати ринкову ситуацію у її психологічних аспектах;
- проводити психологічну експертизу рекламних продуктів;
- використовувати психологічні методи у рекламних дослідженнях.

Опис змістового модуля: загальна характеристика маркетингу та реклами. Практична психологія у маркетингових дослідженнях. Моделі поведінки покупця. Маркетингові комунікації. Теорія маркетингового диференціювання (Траут, Ривкін) та рекламне позиціонування. Концепція брендинга. Психічні процеси в рекламі. Психологічне тестування рекламних продуктів.

Форма організації контролю: іспит – письмова робота.

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Сорока Анатолій Володимирович.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, основи психологічного консультування.

Мета: сформувати у студентів уявлення про юридичну психологію як прикладну галузь психології, яка вивчає прояви і використання психічних закономірностей, психологічних знань особистості у сфері правового регулювання та юридичної діяльності.

Завдання: дати загальні уявлення про юридичну психологію як науку, надати характеристику основних складових частин юридичної психології та специфіку прояву закономірностей психічної діяльності особистості у різних сферах юридичної роботи.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, методологічні основи юридичної психології як науки;
- характеристику основних складових частин юридичної психології:
- правової психології;
- кримінальної психології;
- судової психології;
- пенітенціарної психології;

вміти:

- співвідносити та знаходити взаємозв'язки між різними напрямками досліджень та складовими частинами юридичної психології;
- аналізувати специфіку прояву закономірностей психічної діяльності особистості у різних сферах юридичної роботи;
- орієнтуватися у навчальній літературі;

Опис дисципліни: Предмет та основні методологічні основи юридичної психології. Поняття про етапи розвитку юридичної психології. Методологічні основи юридичної психології: предмет, об'єкт, основні категорії, принципи, завдання. Структура сучасної юридичної психології. Класифікація методів юридичної психології. Правова психологія. Правова соціалізація особистості. Сутність психології соціалізації особистості. Правова соціалізація особистості. Психологія правосвідомості особистості. Соціальні відхилення правової соціалізації в сім'ї, в школі, групи підлітків.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТІВ

Викладач: старший викладач Яновська Світлана Германівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, основи психологічного консультування, основи СПТ, психологія сімейних відносин.

Мета та завдання курсу: навчальна дисципліна “Психологія конфліктів” призначена для підготовки психологів з метою засвоєння ними психологічних знань з історії розвитку та становлення теоретичної та прикладної психології конфліктів; опанування методиками діагностики конфліктів та їхнього ефективного вирішення.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття, принципи та методики вивчення конфліктів;
- основні напрямки вивчення конфліктів у вітчизняній та зарубіжній психології;
- основні структурні елементи та етапи розвитку конфліктів;
- характеристики основних видів конфліктів;
- особливості конфліктної взаємодії;
- характеристики стратегій та тактик конфліктної взаємодії;

уміти:

- виявляти та характеризувати структурні та динамічні компоненти конфлікту;
- аналізувати особистісні складові та передумови виникнення конфліктів;
- використовувати техніки ефективного вирішування конфліктів (ПРІСН, ППР, РІМ та інші);
- застосовувати картографування конфліктів;
- проводити семантичний аналіз поняття “конфлікт”;
- використовувати матричні, ділові та переговорні ігри для діагностики складових конфлікту.

Опис дисципліни: курс складається з питань теорії та практики рішення конфліктних ситуацій, розкриває причини міжгрупових, міжособистісного, соціальних і особистісного конфлікту, а також технік подолання конфлікту. Розглядаються наступні теми: поняття конфлікту в повсякденній свідомості і науці, ознаки конфліктів, філософсько-соціологічна і психологічна традиція дослідження конфліктів; види конфліктів і їхні характеристики. Методи вивчення конфліктів; структурологічні характеристики конфліктів; процес виникнення конфліктів; конфліктна взаємодія; стратегії і тактики поведінки в конфлікті; регулятори конфліктної взаємодії; методики і техніки рішення конфліктів; участь третьої сторони у вирішенні конфлікту.

Форми організації контролю: письмовий залік.

4 К У Р С
7 С Е М Е С Т Р

СІМЕЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Викладач: доцент Яворовська Любов Миколаївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, вікова психологія, сексологія, основи психологічного консультування.

Мета курсу: вивчення основних підходів до сімейного консультування, які склалися у вітчизняній та зарубіжній психології, а також методів і прийомів практичної діяльності психолога, який працює в сфері сімейного консультування.

Завдання: сформувати загальне уявлення про теоретичні підходи до сімейного консультування; розглянути механізми корекційного впливу в практиці сімейного консультування; проаналізувати детермінанти розвитку дитини, стилі виховання.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, задачі та можливості сімейного консультування;
- основні теоретичні питання психології сім'ї, життєвих циклів сім'ї та криз розвитку сім'ї;
- механізми корекційного впливу в практиці сімейного психологічного консультування;
- знати об'єктивні та суб'єктивні детермінанти розвитку дитини, батьківські установки та стилі виховання;
- основні теоретичні моделі сімейного консультування;
- аналізувати причини неблагополучних взаємин дітей та їх батьків;
-

вміти:

- вільно орієнтуватися в літературі з психологічного консультування сім'ї;
- чітко визначати, до якого теоретичного напрямку відноситься той чи інший автор, який займається сімейним консультуванням;
- вміло використовувати психодіагностичний матеріал для роботи з сім'єю;
- аналізувати сімейні проблеми, конкретні ситуації з практики сімейного консультанта та надати конкретні рекомендації.

Опис дисципліни: сім'я як мала група, ролева структура сім'ї, соціально-психологічний клімат сім'ї, соціально-психологічна сумісність як елемент сімейного клімату, спілкування та його роль в сім'ї, сексуальний аспект сімейного життя, взаємовідносини поколінь в сім'ї, теорія сімейного консультування.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ІСТОРІЯ ХАРКІВСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ

Викладач: професор Іванова Олена Феліксівна.

Передумови вивчення: історія психології.

Мета курсу: засвоєння психологічних знань про історію Харківської психологічної школи, передісторію її створення, етапи розвитку, основну проблематику досліджень, теорії, які були створені у логіці досліджень цієї школи.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- передумови створення Харківської психологічної школи;
- ситуацію в психології кінця 20-х – початку 30-х років ХХ століття;
- історію створення Харківської психологічної школи;
- основну проблематику досліджень Харківської психологічної школи;
- основні положення культурно-історичної теорії Л.С.Виготського;
- теорію діяльності О.М.Леонтьєва;
- теорію поетапного формування розумових дій П.Я.Гальперіна;
- дослідження різних видів дій представниками Харківської психологічної школи;
- теорію пам'яті П.І.Зінченка;
- теорії пам'яті послідовників П.І.Зінченка.

вміти:

- орієнтуватися в навчальній та науковій літературі з даної проблематики;
- аналізувати різні погляди щодо співвідношення теорій Л.С.Виготського і О.М.Леонтьєва;
- застосовувати засвоєний теоретичний матеріал на практиці;
- будувати дослідження за принципами теорії діяльності та культурно-історичної психології.

Опис дисципліни: Аналізуються передумови та історія створення Харківської психологічної школи, основні напрямки досліджень в межах цієї школи. Подаються основні положення культурно-історичної теорії Л.С.Виготського, теорії діяльності О.М. Леонтьєва, експериментальних досліджень з теорії формування різних психічних дій, проведених на початку 30-х років ХХ століття. Розглядається теорія пам'яті П.І. Зінченка та його послідовників.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ

Викладач: старший викладач Габелкова Ольга Євгенівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, психологія особистості, вікова психологія, психологія конфліктів, експериментальна психологія.

Мета: дати студентам IV курсу загальне уявлення про актуальні проблеми психології спорту, що становлять той обсяг знань, оволодіння яким забезпечить професійну компетентність для роботи в галузі фізичного виховання і спорту.

Завдання: на лекціях викладаються основні теоретичні положення й актуальні проблеми психології спорту.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати :

- психологічну характеристику спорту як специфічної діяльності людини;
- психологічні особливості спортивного змагання;
- структуру психологічної підготовки в спорті;
- етапи й принципи психологічного відбору в спорті;
- методи відновлення психічної працездатності спортсмена;

вміти:

- вести спостереження за спортсменом або спортивною командою;
- планувати психологічну підготовку спортсмена й спортивної команди до довготривалого тренувального процесу;
- надавати спеціальну психологічну підтримку спортсмену при підготовці до конкретного змагання;
- ситуативно керувати станом і поведінкою спортсмена в умовах змагань;
- розробити програму психологічної підготовки спортсмена на різних етапах спортивної кар'єри.

Опис дисципліни: психологічна характеристика спорту як виду діяльності. Соціальні функції спортивної діяльності. Структура спортивної діяльності. Загальні психологічні особливості тренувального процесу. Умови результативності спортивної діяльності. Психологічна систематика видів спорту і змагальних вправ. Психологічні особливості спортивного змагання. Характерні психічні стани спортсменів до, під час і після змагань. Загальна характеристика психологічної підготовки в спорті, її основні напрямки. Мотиви спортивної діяльності, їх динаміка в процесі спортивного вдосконалювання. Характеристика спортивної команди і її ознаки. Характеристика стилів керівництва в спортивній діяльності, їх формальний і змістовні аспекти. Психологічна діагностика в спорті. Основні методологічні принципи психологічного відбору в спорті. Психологічний контроль у спорті. Психологічна регуляція в підготовці спортсменів. Психологічна підтримка спортсменів на різних етапах спортивної майстерності.

Форма організації контролю: контрольні роботи, залік.

ПСИХОЛОГІЯ РОСЛІШАННЯ ТА ЗРІЛОСТІ

Викладач: доцент Гімаєва Юлія Азгатівна.

Передумови вивчення: психологія особистості, соціальна психологія, диференційна психологія історія культури

Мета: підготовка фахівців у галузі психології особистості, індивідуальності, психології віку, психології розвитку.

Завдання:

- ознайомлення з основними підходами до визначення понять зрілість, індивід, особистість, індивідуальність;
- розкриття логіки дорослішання й становлення зрілості особистості в історичному й онтогенетичному аспектах;
- ознайомлення з чинниками дорослішання особистості;
- розкриття механізмів становлення зрілості особистості, значущості й ролі зрілості в межах життя особистості.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні підходи до визначення ключових понять курсу;
- закономірності дорослішання і розвитку особистості та індивідуальності в культурно-історичному й онтогенетичному аспектах;
- умови формування зрілої особистості;
- роль процесу дорослішання у становленні життєвого шляху особистості;

вміти:

- вільно орієнтуватися в навчальній та науковій літературі з психології дорослішання, становлення зрілості особистості та розуміти її зміст;
- аналізувати тексти та життєві явища з точки зору різних підходів до розуміння понять зрілість, індивід, особистість, індивідуальність;
- виділяти обставини, що сприяють або перешкоджають становленню зрілості та дорослішанню особистості;
- виділяти аспекти і явища життя особистості, що зумовлені ступенем зрілості;
- утворювати ситуації, що стимулюють потреби та можливості саморозуміння, самоорганізації, саморозвитку особистості.

Опис дисципліни: принципові підходи до визначення поняття особистість. Особистість як об'єкт і суб'єкт розвитку. Поняття зрілості особистості: основні аспекти. Становлення зрілості в перехідному віці. Характеристика періодів ранньої, середньої, пізньої зрілості. Розуміння змісту та можливість становлення зрілості в умовах різних типів суспільства: традиційного й динамічного. Індивідуальність особистості як компонент зрілості особистості. Принципові підходи до розуміння індивідуальності.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Жорник Євген Васильович.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, психологія праці.

Мета курсу: вивчення основних положень організаційної психології і формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи в галузі психолого-управлінського аналізу та консультування.

Завдання: підготувати студентів до самостійного вирішення задач у галузі організаційної психології. Навчальний курс вміщує 30 години лекційних та 15 години семінарських занять. На семінарських заняттях проводиться вивчення першоджерел та класичних робіт, а також засвоюються прийоми практичного проведення аналітичних, діагностичних, корекційних та консультаційних заходів в організаціях з метою підвищення їх ефективності.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- історію формування наукового підходу до вивчення управління організацією;
- теорії мотивації трудової діяльності;
- сучасний стан та тенденції розвитку кадрової роботи;
- механізми виникнення конфліктів в організації та методи їх усунення;

вміти:

- розробляти практичні рекомендації з організації процесу управління;
- використовувати психодіагностичні методи вивчення мотивації трудової діяльності;
- оцінювати конкретні організаційні рішення;
- розробляти рекомендації з вирішення виробничих конфліктних ситуацій.

Опис дисципліни: Передбачено 6 основних розділів: основні поняття предметної області організаційної психології; організаційна культура, її склад та динаміка розвитку; мотивація трудової діяльності; природа виробничих конфліктів; кадровий менеджмент; основи групової поведінки в організації. Метою є вивчення основних положень організаційної психології і формування у студентів професійних уявлень та необхідних навичок роботи в галузі психолого-управлінського аналізу та консультування.

Форма організації контролю: письмовий екзамен.

ПСИХОЛОГІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Викладач: старший викладач Яновська Світлана Германівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, психологія конфліктів, організаційна психологія, основи психологічного консультування, менеджмент у соціумі та виробництві.

Мета та завдання курсу: навчальна дисципліна “Психологія підприємництва” призначена для підготовки психологів з метою засвоєння психологічних знань з історії розвитку та становлення наукової та прикладної психології підприємництва; опанування методиками діагностики особистості підприємця та психологічних бар’єрів до підприємницької діяльності; засобами організації консультаційної роботи на підприємствах.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- основні поняття, принципи та методи психології підприємництва;
- основні теоретичні підходи до вивчення підприємницької діяльності та особистості підприємця;
- основні структурні елементи підприємницької діяльності та їх характеристику;
- характеристики основних психологічних бар’єрів до підприємницької діяльності;
- основні компоненти “підприємницького профілю” та їхні характеристики;
- основні характеристики ситуації, що сприяє формуванню підприємницького професійного вибору;

вміти:

- діагностувати соціально-психологічні особливості особистості підприємця;
- аналізувати результати експериментальних методик вивчення особистості підприємця;
- виявляти особливості мотивації підприємницької діяльності;
- планувати кадрову політику підприємства;
- використовувати соціально-психологічні методики для діагностики характеристик колективів підприємств;
- діагностувати психологічні бар’єри до підприємницької діяльності;
- володіти засобами елімінації психологічних бар’єрів до підприємницької діяльності.

Опис дисципліни: Курс включає в себе концепції підприємницької діяльності, теорії вивчення особистості підприємця, характеристики психологічного механізму організації та функціонування підприємства як поєднання зусиль групи людей. Цей курс розглядає підприємництво критично, описуючи як позитивні якості, так і недоліки цього явища. До курсу входять наступні теми: поняття про підприємництво, підприємництво як культурно-історичний феномен, загальна характеристика підприємницької діяльності, психологія особистості підприємця, особливості вітчизняного підприємництва, психологічна робота на підприємстві.

Форми організації контролю: письмовий залік.

ПЕНІТЕНЦІАРНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: доцент Сорока Анатолій Володимирович.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, основи психологічного консультування, юридична психологія.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про пенітенціарну психологію як складову частину юридичної психології, яка вивчає психологічні сторони виправлення осіб, що скоїли злочини, залучення їх до трудової діяльності й адаптації до нормального соціального середовища, фактори, що впливають на їх виправлення, структуру середовища засуджених, а також розробляє практичні рекомендації пенітенціарним службовцям щодо виправлення і ресоціалізації засуджених.

Завдання: дати загальні уявлення про методологічну основу пенітенціарної психології як науки, надати характеристику основних завдань, що виконує пенітенціарна психологія відповідно до ресоціалізації засуджених, а також розробки специфічних рекомендацій службовцям виправних установ відносно діагностики особистісних дефектів засуджених, обґрунтованих програм виправлення засуджених та ретельній професійній і психологічній підготовці до роботи із засудженими.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття, методологічні основи пенітенціарної психології як науки;
- характеристику основних структурних елементів пенітенціарної психології;
- специфіку застосування методів дослідження пенітенціарної психології;
- особливості когнітивних, регулятивних та комунікативних процесів у засуджених;
- соціально-психологічну характеристику середовища засуджених;
- психологічні механізми впливу основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених;
- психолого-педагогічні вимоги до особистості вихователя засуджених, обумовлені їх специфікою діяльності у виправних установах;
- структуру соціально-психологічної служби у виправних установах;

вміти:

- співвідносити та знаходити взаємозв'язки між різними напрямками досліджень та структурними елементами пенітенціарної психології;
- аналізувати специфіку прояву закономірностей психічної діяльності особистості та групи у виправних установах;
- орієнтуватися у навчальній літературі;

Опис дисципліни: Поняття про предмет та етапи розвитку пенітенціарної психології. Методологічні основи пенітенціарної психології: предмет, об'єкт, основні категорії, принципи, завдання. Структура сучасної соціально-психологічної служби установ виконання покарань. Методи дослідження пенітенціарної психології. Особливості прояву когнітивних процесів у засуджених. Особливості прояву емоційно-вольової сфери особистості засуджених. Комунікативні процеси виправлення засуджених. Особливості прояву основних властивостей у структурі особистості засуджених.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПСИХОЛОГІЯ СОМАТИЧНИХ ХВОРИХ

Викладачі: професор Шестопалова Л.Ф.

Передумови вивчення дисципліни: загальна психологія, нейро- та патопсихологія, психофізіологія, диференційна психологія, психодіагностика.

Метою курсу є ознайомлення студентів із психологічними особливостями людини, що страждає на хронічні соматичні захворювання.

Завдання:

1. Вивчення основних психологічних чинників ризику та антиризиків соматичних та психосоматичних захворювань.
2. Вивчення порушень когнітивних функцій, особистості та соціального функціонування хворих на соматичні захворювання.
3. Вивчення психологічних чинників формування здорового стилю життя населення.
4. Освоєння основних психодіагностичних методик, що застосовуються в клініці соматично хворих.
5. Вивчення основних принципів, підходів і методів психологічної допомоги соматично хворій людині.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні психологічні чинники ризику та антиризиків соматичних та психосоматичних захворювань;
- основні варіанти порушень когнітивних функцій та особистості при соматичних захворюваннях;
- принципи, методи та технології психокорекційної роботи з цими групами хворих;
- психологічні проблеми психогігієни та психопрофілактики;

вміти:

- володіти основними психодіагностичними методиками обстеження хворих;
- провести збір анамнестичних даних та психологічний аналіз даних історії хвороби та історії життя пацієнта;
- застосовувати деякі психокорекційні техніки.

Опис дисципліни: Предмет галузі, історія її становлення, зв'язок з іншими галузями клінічної психології та іншими психологічними дисциплінами. Психологічні чинники ризику та антиризиків соматичних та психосоматичних захворювань; зміни та трансформація особистості протягом хронічного соматичного захворювання; проблема гострого та хронічного психоемоційного напруження та його роль у виникненні та перебігу соматичних захворювань. Проблема преморбідних особливостей і постморбідних змін особистості. Внутрішня картина хвороби, поняття, будова, закономірності формування та функціонування. Особливості внутрішньої картини хвороби при різних соматичних захворюваннях. Психологічні особливості хворих на основні психосоматичних розладів. Психологічна допомога соматичним хворим. Психологічні аспекти превентивної медицини; основні проблеми психодіагностики в клініці соматичних захворювань; принципи, методи та технології психокорекційної роботи з соматичними хворими.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Викладач: доцент Кривоконь Наталія Іванівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, психологія особистості; соціальна психологія; вікова психологія.

Мета курсу: вивчення особливостей та формування системи умінь, знань та навичок практичного застосування основних психологічних теорій та методів у психосоціальной роботі та соціально-педагогічній діяльності.

Завдання: курс передбачає формування у студентів цілісного уявлення про особливості різних груп клієнтів, про причини та наслідки життєвих криз, що призвели до розвитку соціально-психологічної проблематики особистості і про основні методи психокорекційного та психосоціального впливу на особистість та групу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- сучасний стан, основні поняття, принципи та структуру системи соціальной роботи в суспільстві;
- соціально-психологічні особливості основних соціально вразливих груп клієнтів;
- соціально-психологічні теорії та методи, що використовуються в практиці соціальных працівників;
- вимоги до особистості та професійного досвіду працюючих з соціально негараздними групами клієнтів;

вміти:

- використовувати основні форми та методи психосоціального втручання в діяльності практичних психологів та соціальных працівників;
- діагностувати та аналізувати скрутні життєві ситуації та проблеми клієнтів соціальной роботи;
- формувати програми соціально-психологічного забезпечення діяльності соціальных працівників та практичних психологів по вирішенню конкретних проблем людей, а також планувати діяльність по їх реалізації;
- надавати психологічну допомогу, консультації та підтримку представникам основних соціально вразливих груп населення;
- здійснювати оцінку ефективності соціально-психологічного втручання та корекційного впливу в ході психосоціальной роботи.

Опис дисципліни: Курс орієнтує студентів на перспективи психосоціальной діяльності в соціальной сфері. Розглядаються проблеми соціалізації особистості, аналізуються чинники та причини можливої віктимізації та маргіналізації людини. Крім того, пропонуються характеристики основних груп клієнтів соціальной роботи в державі та представлені існуючі форми психосоціальной допомоги їм. Важливим є оволодіння методичним апаратом корекційного та психогігієнічного впливу, що дозволить у майбутньому ефективно виконувати психологічні функції в будь-яких соціальных інституціях суспільства, що здійснюють соціальну роботу.

Форма організації контролю: диференційований залік.

5 К У Р С 9 С Е М Е С Т Р

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Яворовська Любов Миколаївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія.

Мета курсу: вивчення принципів і закономірностей викладання взагалі і психології зокрема, основних методів та форм навчання, розкриття особливостей активних методів навчання та їх використання.

Завдання: Розглянути основні закономірності викладання психології у всіх навчальних закладах; проаналізувати сучасні методи викладання; розглянути іноваційні технології навчання.

У результаті вивчення дисципліни «Методика викладання психології» студенти повинні

знати:

- основні закономірності та специфіку викладання психології у всіх навчальних закладах;
- сучасні методи викладання, їх сильні та слабкі сторони;
- основні положення про дидактику та методику викладання навчальних дисциплін;

вміти:

- орієнтуватися у літературі з проблем методики викладання психології;
- аналізувати лекції, практичні заняття та семінари з психології і давати рекомендації щодо вдосконалення методики їх проведення;
- складати план-конспект, конспект, проводити лекції, практичні заняття та семінари, а також планувати самостійну роботу студентів;
- застосовувати проблемні, діалогічні, інформаційні методи у викладанні психології, проводити ігрові форми занять, використовувати технічні та комп'ютерні засоби навчання.

Опис дисципліни: загальні питання, методики, психологічні особливості спільної діяльності, зміст учбового матеріалу, методи навчання, психолого-педагогічна оцінка ефективності активізації навчально-пізнавальної діяльності. Лекція як основна форма теоретичної підготовки спеціаліста. Проблемність, таксономія учбових задач. Семінари по психології і їх зв'язок з лекційними курсами, експериментальні і практичні заняття з психології.

Форма організації контролю: письмовий залік.

МЕТОДИ ПСИХОТЕРАПІЇ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Викладач: старший викладач Лісеная Алла Михайлівна.

Передумови вивчення дисципліни: психологія особистості, медична психологія, основи психотерапії, основи сексології.

Мета курсу: засвоїти теоретичні знання та методи індивідуальної, групової, сімейної психотерапії та психокорекції.

Завдання курсу:

- сформувати психотерапевтичну культуру та практичні навички в галузі психологічних моделей психотерапевтичної допомоги;
- ознайомити студентів з теоріями та методами групової та сімейної психотерапії в лекційному матеріалі;
- навчити проводити діагностику емоційних, сімейних проблем;
- провести групову форму роботи по методам психотерапії.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- зміст, принципи, технологію психотерапії та психокорекції;
- теоретичні засади методів психотерапії та психокорекції;
- механізми психологічного впливу в психокорекційній роботі;
- методи та техніки індивідуальної, групової та сімейної психотерапії.

вміти:

- застосовувати різні методи та техніки індивідуального, групового та сімейного психологічного консультування та психотерапії;
- проводити психотерапевтичну діагностику.

Опис дисципліни: Характеристика методів психотерапії та психокорекції. Психотерапія як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку. Базові техніки психотерапії. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя. Методи групової психотерапії та психокорекції. Основи групової динаміки. Методи групової психотерапії: історія та розвиток, основні поняття та процедури. Психологія сімейних проблем. Принципи сімейної психотерапії. Основні методи сімейної психотерапії.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГРУПОВОЇ ДИНАМІКИ

Викладач: професор Поліванова Олена Євгенівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, соціально-психологічний тренінг, психологія конфліктів.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про основні теоретичні та прикладні аспекти групового функціонування.

Завдання: дати уявлення про теоретико-методологічні та історичні аспекти дослідження малої групи; основні соціально-психологічні процеси групового функціонування; генезис та розвиток малої групи; соціально-психологічні характеристики малої групи; процес групового функціонування; психологічний супровод роботи групи; основні функції, задачі та засоби, що використовує психолог, який займається вивченням малих груп.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні напрямки розвитку уявлень про малу групу;
- етапи та механізми розвитку малої групи;
- характеристики сформованої малої групи;
- феномени групового функціонування;
- методи психологічного впливу в процесі міжособистісного спілкування;

вміти:

- орієнтуватися у науковій літературі з проблем групової динаміки;
- ідентифікувати та аналізувати проблеми, що виникають у процесі групового

Опис дисципліни: методологічні і історичні аспекти дослідження малих груп. Соціальнопсихологічні феномени групового функціонування. Генезис та розвиток малої групи. Механізми групової динаміки. Моделі групової структури. Процес групового функціонування. Особистість в груповому процесі, міжособистісні стосунки в груповому процесі. Психологічний вплив в групі. Процес прийняття групового рішення. Феномени управління груповим процесом.

функціонування;

- організувати та супроводжувати процес групового розвитку та функціонування;
- використовувати основні методи психологічного впливу в групі.

Форма організації контролю: тестовий іспит.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ

Викладач: доцент Заїка Євген Валентинович.

Передумови вивчення: загальна психологія, математичні методи в психології, історія психології.

Мета: з'ясування ролі методології у розвитку теорії, а також оволодіння знаннями про методологічні проблеми в психології.

Завдання: засвоєння студентами базових понять про методологію; вивчення зв'язку методології з різними науками.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні теоретичні положення про методологічні проблеми у психології;

вміти:

- знаходити відповіді на питання, що можуть виникнути у зв'язку з розгляданням вищезгаданих проблем.

Опис дисципліни: основні підходи до розуміння методології та її роль у розвитку науки. Структура сучасної психології, співвідношення наукової та прикладної психології. Сутність вихідних принципів та засад професійної діяльності психолога. Структура наукової концепції: методологія, теорія, методика, факти, практичне застосування проблеми їх взаємозв'язку. Структура психологічного знання: основні поняття, проблеми, принципи, напрямки, завдання, протиріччя.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

ОСНОВИ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Викладач: доцент Ячина Аліса Сергіївна.

Передумови вивчення: загальна психологія, експериментальна психологія, психологія поведінки, що відхиляється, вікова психологія.

Мета курсу: підготувати студентів до самостійної діяльності у якості судово-психологічних експертів з урахуванням вивчення відповідних понять юридичної та судової психології, систематизації знань, які знаходяться на перетині загально-психологічних, віково-психологічних, соціально-психологічних наук.

Завдання: навчити студентів процедурам психологічного дослідження особистості підекспертного (правопорушника) в юридично значущих ситуаціях; сформулювати можливість в межах своєї наукової компетенції професійно оцінити отримані при дослідженні особистості правопорушника факти. Для цього треба використовувати методи, які відомі студентам з курсу „Експериментальна психологія” та інших психологічних дисциплін, оперувати спеціальними методами судово-психологічної експертизи, наприклад, методом ретроспективного аналізу поведінки правопорушника в ситуації злочину на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- нормативні документи щодо проведення судово-психологічної експертизи (цілі СПЕ);
- структуру СПЕ та основні частини, з яких вона складається;
- основні терміни та поняття юридичної, судової та інших галузей психології щодо проведення СПЕ;
- проблеми СПЕ та шляхи їх вирішення класичними та сучасними методами и дослідження;
- шляхи розвитку СПЕ.

вміти:

- методично вірно проводити СПЕ;
- вільно орієнтуватися в методах дослідження людини (правопорушника, свідка) в юридично значущих ситуаціях;
- уміло проводити ретроспективний аналіз поведінки правопорушника в ситуації злочину;
- вірно відповідати на питання слідчого або судді (чітко, стисло).

Опис дисципліни: правові аспекти призначення та проведення судово-психологічної експертизи (СПЕ). СПЕ індивідуально-психологічних особливостей неповнолітніх правопорушників. СПЕ по справах із гвалтування. СПЕ афекта та інших емоційних станів. СПЕ громадських справ. СПЕ моральної шкоди.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Викладач: доцент Харченко Світлана В`ячеславівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, соціально-психологічний тренінг.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про основні психореабілітаційні заходи сучасної психології.

Завдання: дати загальні уявлення про основні психореабілітаційні заходи сучасної психології; ознайомити з основними змістом та підходами реабілітаційного процесу, основними методами психологічної реабілітації.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні підходи та зміст реабілітаційного процесу;
- основні підстави для реалізації заходів психологічної реабілітації;
- основні методи психологічної реабілітації.

вміти:

- складати та реалізувати програми психологічної реабілітації;
- застосувати одержані знання в практичній діяльності;
- вирішувати психологічні завдання.

Опис дисципліни: загальне поняття про реабілітацію. Різноманіття уявлень про реабілітацію. Розвиток загальної концепції реабілітації. Основні принципи реабілітації: єдності біологічних та психосоціальних чинників, різноплановості, партнерства, перехідності. Основні етапи реабілітації. Правові засади реабілітаційного процесу. Основні складові реабілітації.

Форма організації контролю: залік.

МЕТОД ГРИ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Викладач: доцент Мельник Інна Михайлівна.

Передумови вивчення: соціальна психологія, техніки соціально-психологічного тренінгу.

Мета курсу: ознайомлення студентів з основними напрямками вивчення та використання ігор, методологічними принципами організації ділових ігор та методичними принципами ігрового моделювання в психологічній практиці.

Завдання: ознайомити студентів з основними методологічними принципами організації ділових ігор при підготовці професійних психологів, розгляд психологічних характеристик головних понять; методичні принципи ігрового моделювання передбачають ознайомлення студентів з ігровими методами та їх характеристиками; зміст та структура ігрового конструювання гри передбачає ознайомлення студентів з етапами та змістом конструювання гри на прикладі конкретної гри; практичне використання методів гри в психології передбачає практичні заняття, які ґрунтуються на методах групової праці та спрямовані на придбання студентами особистого досвіду.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- психологічні особливості, історію, методологію, технологію, принципи і методи ігрового моделювання;

вміти:

- формулювати ігрові проблеми;
- вибирати та обґрунтовувати типи гри в залежності від області використання;
- визначати цілі гри, характер очікуваних результатів, ігрової мови;
- конструювати ігровий комплекс: учасники гри, технічні засоби;
- провести експертну оцінку, самооцінку, групову рефлексію;
- грати та аналізувати гру.

Опис дисципліни: Ігрові методи – їх роль у сучасній психологічній практиці. Навчальні ігри, психодіагностичні, психотерапевтичні ігри. Рольові та ділові ігри, техніка їх проведення. Ігрові методи у навчанні дорослих та дітей.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ПСИХОЛОГІЯ СУЧАСНОСТІ

Викладач: викладач Самулевич Тетяна Євгенівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія, експериментальна психологія.

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про сучасний стан психологічної науки у світі та Україні.

Завдання: ознайомити студентів із сучасними напрямками в психології у світі та Україні, такими як: органічна психологія, трансперсональна психологія, онтопсихологія, психосинергетика, інтегральна психологія; дати загальне уявлення про східні теорії психології.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні напрями сучасної психології;
- базові поняття сучасних психологічних теорій, зокрема:
  - органічна психологія (В.П. Зінченко),
  - трансперсональна психологія (С. Гроф),
  - онтопсихологія (А.Менегетті, Б.Г. Анан'єв),
  - психосинергетика,
  - інтегральна психологія (К. Уїлбер);
- основні напрями розвитку психологічної думки в Україні;
- основні теорії психології сходу;

вміти:

- орієнтуватись у різноманітті сучасних психологічних теорій;
- використовувати отримані знання у своїй подальшій науковій та професійній діяльності.

Опис дисципліни: різноманіття напрямів в сучасній психології. Від класичної до органічної психології (В.П. Зінченко). Трансперсональний проект в психології. Основні поняття і принципи онтопсихології (А.Менегетті). Психосинергетика як нова установка на розуміння джерел і механізмів розвитку. Інтегральна психологія К. Уїлбера. Східні теорії психології. Розвиток сучасної психологічної думки в Україні.

Форма організації контролю: іспит.

ПСИХОЛОГІЯ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ

Викладач: доцент Фролова Євгенія Валеріївна.

Передумови вивчення дисципліни: основи неврології та психіатрії, клінічна психологія, основи патопсихології, основи психотерапії.

Мета курсу - поглиблення теоретичних уявлень щодо механізмів формування і функціонування адиктивної поведінки.

Завдання:

- надати загальну характеристику адиктивної поведінки;
- розглянути чинники формування адиктивної поведінки;
- розглянути концепції щодо механізмів формування адиктивної поведінки;
- вивчити методи психологічної діагностики залежних розладів;
- надати уявлення щодо функціонування основних видів адиктивної поведінки;
- розглянути підходи та методи психологічної корекції залежних розладів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- загальну характеристику адиктивної поведінки, закономірності розвитку;
- механізми формування залежних розладів;
- види адиктивної поведінки: хімічні залежності (алкогольна адиктивна поведінка, наркозалежність), нехімічні залежності (комп'ютерна адикція, трудової адикція, гемблінг, спортивна адикція, тощо), харчові залежності (булімія, анорексія), міжособистісна залежність;

вміти:

- застосовувати методи діагностики залежних розладів;
- застосовувати методи психологічної корекції адиктивних розладів.

Опис дисципліни: Загальна характеристика адиктивної поведінки. Чинники та механізми формування залежностей. Види адиктивної поведінки: хімічні залежності, нехімічні (поведінкові) залежності, міжособистісна залежність. Принципи та методи психологічної корекції залежних розладів.

Форма організації контролю: письмовий залік.

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Викладач: професор Іванова Олена Феліксівна.

Передумови вивчення: загальна психологія, соціальна психологія.

Мета: засвоєння психологічних знань про особливості психології жінок та чоловіків, розвиток гендерної ідентичності та соціалізації і вплив на них різних інститутів суспільства, специфіку гендерного життя і взаємодію гендера, влади та медіа.

Завдання: опанування студентами сучасних підходів до поняття гендеру, основних його теорій, засвоєння основних вмінь та методів, що застосовуються в гендерній психології, поглиблення теоретичних знань та практичних навичок досліджень з гендерної проблематики.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття та принципи гендерної психології;
- основні підходи до поняття "гендер" та його відмінності від поняття "стать";
- різні підходи та теорії розвитку гендерної ідентичності та їх феміністську критику;
- етапи гендерної соціалізації;
- особливості гендерного життя, а саме: життєвий стиль, спілкування, дружба, любов, робота, здоров'я, сексуальність;
- вплив суспільства, влади і засобів масової інформації на життя чоловіків та жінок та їх ролі;
- основні методи досліджень, що використовуються в гендерній психології;

вміти:

- орієнтуватися в навчальній, науковій та науково-популярній літературі з даної галузі психології;
- будувати дослідження;
- аналізувати одержані результати та робити з них висновки;
- застосовувати засвоєний теоретичний матеріал на практиці.

Опис дисципліни: аналізується поняття гендеру, умови його залучення у науковий обіг, відмінності від поняття статі. Вводиться поняття про гендерну психологію, її предмет та методи. Подаються основні положення щодо розвитку гендерної ідентичності, її моделей та феміністської критики. Розглядаються гендерні проблеми існування в соціумі: гендерна соціалізація, гендерні ролі, поняття про маскуліність, фемінність, андрогінію, гендерні стереотипи, сексизм. Описуються гендерні особливості когнітивної та емоційної сфери людини. Дається характеристика гендерних відносин, а саме: дружніх відносин, відносин любові і заміжжя. Аналізуються відносини в шлюбі, материнство, батьківство, а також самотність і її причини. Розглядаються проблеми гендеру та сексуальності, здоров'я, насильства. Характеризуються гендерні особливості кар'єри, лідерства, професійна сегрегація, стереотипи і дискримінація, проблеми розвитку професійної кар'єри жінок.

Форма організації контролю: письмовий іспит.

КОГНІТИВНІ ПРОЦЕСИ ТА МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ

Викладач: доцент Невоєнна Олена Анатоліївна.

Передумови вивчення: загальна психологія пізнавальних процесів, експериментальна психологія пізнавальних процесів, історія психології.

Мета курсу: вивчення закономірностей репрезентації знань на підставі інформаційного підходу в психології.

Завдання: Завдання курсу пов'язані з ознайомленням студентів із сучасними психологічними теоріями та методичними підходами до психологічної проблеми репрезентації знань, а саме, основна увага приділяється тому, яким чином людина одержує інформацію, як ця інформація нею представлена в когнітивних процесах, яким чином інформація зберігається у нашій пам'яті та впливає на поведінку людини.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні терміни та поняття психології когнітивних процесів на рівні відтворення, тлумачення та їх використання у професійній діяльності;
- головні сучасні методи психології когнітивних процесів, структуру та проблематику цієї дисципліни;
- головні сучасні напрямки досліджень когнітивної сфери особистості та їх здобутки;
- моделі репрезентації знань.

вміти:

- орієнтуватися в навчальній та науковій літературі з даної дисципліни;
- використовувати методи дослідження когнітивної сфери особистості для моделювання ситуацій, пов'язаних з розходженням уявлень різних людей на однакові проблеми;
- враховувати та використовувати в діяльності практичного психолога вплив різних умов розвитку особи на її поведінку та психіку.

Опис дисципліни: Проблема репрезентації знань. Предмет психології вивчення когнітивних процесів. Визначення та інтерпретація сенсорних сигналів. Розпізнавання паттернів. Увага на свідомий контроль. Функціональна структура пам'яті. Психосемантика та мислення. Проблема людського інтелекту.

Форма організації контролю: письмовий залік.

5 К У Р С
10 С Е М Е С Т Р

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Викладач: Венгерова Олена Михайлівна.

Передумови вивчення: основи охорони праці і БЖД, організаційна психологія, психологія праці.

Мета курсу: формування у майбутніх фахівців знань щодо стану і проблем охорони праці в галузі психології, складових і функціонування систем управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення безпеки праці згідно з чинним законодавством.

Завдання:

- 1) активізація творчих здібностей студентів, розвиток навичок роботи з нормативною і технічною літературою, з довідниками, придбання досвіду самостійного рішення питань з охорони праці;
- 2) формування навичок до самостійного створення безпечних та нешкідливих умов праці;
- 4) формування у студентів здатності і навичок самостійного придбання знань і умінь, необхідних для рішення питань з охорони праці після закінчення вищого навчального закладу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- основні поняття та принципи, законодавство та нормативно-правові акти з охорони праці;
- безпечні умови експлуатації електроприладів та електронно-обчислювальної техніки;
- види навчання та перевірки знань відповідно до умов праці;
- основні компоненти трудової діяльності;
- особливості психічної діяльності людини в процесі праці;

вміти:

- орієнтуватися в законодавчій та нормативно-правовій літературі з охорони праці;
- виявляти порушення нормативно-правових актів з охорони праці;
- розробити посадову інструкцію для психолога на робочому місці;
- своєчасно виявляти признаки професійних захворювань та усувати їх причини;
- провести інструктаж щодо безпеки праці на виробництві, у навчальному закладі;
- надавати рекомендації щодо поліпшення умов праці.

Опис дисципліни: правове і нормативне регулювання охорони праці: законодавство України про охорону праці, нормативно-правові акти з охорони праці. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці. Види інструктажів. Атестація робочих місць за умовами праці. Управління охороною праці на підприємстві, в установі, організації. Травматизм та профзахворювання. Профілактика професійних захворювань. Основи техніки безпеки. Посадові інструкції.

Форма організації контролю: письмовий залік, написання реферативних робіт.